

Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije

Preambula

Države ugovornice ove Konvencije,

Zabrinute zbog ozbiljnosti problema i pretnji koje korupcija predstavlja za stabilnost i bezbednost društava, podrivajući institucije i vrednosti demokratije, etičke vrednosti i pravdu, te ugrožavajući održiv razvoj i vladavinu prava,

Zabrinute takođe zbog povezanosti korupcije i drugih oblika kriminala, posebno organizovanog kriminala i privrednog kriminala, uključujući pranje novca,

Zabrinute nadalje zbog slučajeva korupcije koji uključuju ogromne količine dobara koja mogu predstavljati značajan deo resursa država, a koji prete političkoj stabilnosti i održivom razvoju tih država,

Ubeđene da korupcija nije više lokalna stvar već transnacionalna pojava koja pogađa sva društva i privrede, što čini međunarodnu saradnju na njenom sprečavanju i suzbijanju neophodnom,

Ubeđene takođe da je potreban sveobuhvatni i multidisciplinarni pristup za uspešno sprečavanje i borbu protiv korupcije,

Ubeđene nadalje da pružanje tehničke pomoći može igrati značajnu ulogu u povećanju sposobnosti država, uključujući i jačanjem kapaciteta i izgradnjom institucija, da uspešno sprečavaju i da se bore protiv korupcije,

Ubeđene da nezakonito sticanje ličnog bogatstva može biti posebno štetno po demokratske institucije, nacionalne privrede i vladavinu prava,

Odlučne da na efikasniji način spreče, otkriju i preduprede međunarodni transfer nezakonito stečenih dobara i da ojačaju međunarodnu saradnju u povraćaju dobara,

Uviđajući značaj osnovnih načela pridržavanja zakona u krivičnom postupku i građanskom i upravnom postupku za donošenje presuda u vezi sa imovinskim pravima;

Imajući u vidu da je sprečavanje i iskorenjivanje korupcije odgovornost svih država, te da one moraju međusobno saradivati, uz podršku i angažovanje pojedinaca i grupa izvan javnog sektora, kao što su civilno društvo, nevladine organizacije i organizacije lokalnih zajednica da bi napori u ovoj oblasti bili uspešni,

Imajući takođe u vidu načela dobrog upravljanje javnim poslovima i javnom imovinom, pravičnost, odgovornost i jednakost pred zakonom, te potrebu zaštite integriteta i negovanja kulture odbacivanja korupcije,

Odajući priznanje Komisiji za sprečavanje kriminala i krivično pravosuđe, te Uredu Ujedinjenih nacija za borbu protiv droga i kriminala za rad u sprečavanju i borbu protiv korupcije,

Podsećajući na rad drugih međunarodnih i regionalnih organizacija u ovoj oblasti, uključujući aktivnosti Afričke unije, Saveta Evrope, Saveta za carinsku saradnju (takođe poznatog kao Svetska carinska organizacija), Evropske unije, Lige arapskih država, Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj i Organizacije američkih država,

Konstatujući sa uvažavanjem multilateralne instrumente za sprečavanje i borbu protiv korupcije, uključujući, između ostalog, Inter-američku konvenciju protiv korupcije koju je usvojila Organizacija

američkih država 29. marta 1996¹, Konvenciju o borbi protiv korupcije koja uključuje funkcionere Evropskih zajednica ili funkcionere država članica Evropske unije koju je usvojio Savet Evropske unije 26. maja 1997², Konvenciju o borbi protiv podmičivanja stranih javnih funkcionera u međunarodnim poslovnim transakcijama koju je usvojila Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj 21. novembra 1997³, Krivično-pravnu konvenciju o korupciji koju je usvojio Ministarski komitet Saveta Evrope 27. januara 1999⁴, Građansko-pravnu konvenciju o korupciji koju je usvojio Ministarski komitet Saveta Evrope 4. novembra 1999⁵, te Konvenciju Afričke unije o sprečavanju i borbi protiv korupcije, koju su usvojili šefovi država i vlada Afričke unije 12. jula 2003,

Pozdravljajući stupanje na snagu 29. septembra 2003. godine Konvencije Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala⁶,

Saglasile su se o sledećem:

Poglavlje I **Opšte odredbe**

Član 1. *Izjava o ciljevima*

Ciljevi ove Konvencije su:

- (a) da se unaprede i ojačaju mere za efikasnije i uspešnije sprečavanje i borbu protiv korupcije;
- (b) da se unapredi, olakša i podrži međunarodna saradnja i tehnička pomoć u sprečavanju i borbi protiv korupcije, uključujući povraćaj dobara;
- (v) da se unapredi integritet, odgovornost i dobro upravljanje javnim poslovima i javnom imovinom.

Član 2. *Upotreba termina*

Za svrhe ove Konvencije termin:

(a) "Javni funkcioner" označava: (i) svako lice koje vrši zakonodavnu, izvršnu, upravnu ili sudsku funkciju države ugovornice, bilo da je imenovano ili izabrano, bilo da je ona stalna ili privremena, plaćena ili neplaćena, bez obzira na rang tog lica; (ii) svako lice koje obavlja javnu funkciju, uključujući u javnom organu ili javnom preduzeću ili vrši javnu službu prema definiciji unutrašnjeg zakonodavstva države ugovornice i na način kako se primenjuje pravo te države ugovornice u odnosnoj oblasti; (iii) svako drugo lice definisano u unutrašnjem pravu države ugovornice kao javni funkcioner. Međutim, za svrhe nekih posebnih mera sadržanih u Poglavlju II ove Konvencije, termin "javni funkcioner" može označavati svako lice koje obavlja javnu funkciju ili vrši javnu službu prema definiciji unutrašnjeg zakonodavstva države ugovornice i shodno primeni u odnosnoj oblasti prava te države ugovornice;

---

¹ Videti E/1996/99.

² *Službeni glasnik Evropskih zajednica*, C 195, 25. jun 1997.

³ Videti *Inicijative protiv korupcija, a za veći integritet u zemljama u razvoju* (publikacija Ujedinjenih nacija, prodajni br. E.98 III.B.18).

⁴ Savet Evrope, *Serijski evropskih ugovora*, br 173.

⁵ *Ibid.*, br. 174.

⁶ Rezolucija Generalne skupštine 55/25, aneks I.

(b) “Strani javni funkcioner” označava svako lice koje vrši zakonodavnu, izvršnu, upravnu ili sudsku funkciju strane zemlje, bilo da je na nju imenovano ili izabrano, te svako lice koje obavlja javnu funkciju za stranu zemlju, uključujući u javnom organu ili javnom preduzeću;

(v) “Funkcioner javne međunarodne organizacije” označava međunarodnog službenika ili svako lice koje takva organizacija ovlasti da deluje u ime te organizacije;

(g) “Imovina” označava dobra svih vrsta, bilo materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, fizička ili nefizička, te pravne dokumente ili instrumente kojima se dokazuju tapija ili interes u takva dobra;

(d) “Sredstva stečena od kriminala” označava svaku imovinu koja potiče od, ili je stečena, posredno ili neposredno, izvršenjem krivičnog dela;

(đ) “Zamrzavanje” ili “zaplena” označava privremenu zabranu transfera, konverzije, raspolaganja ili kretanja imovine ili privremeno preuzimanje čuvanja ili kontrole imovine na osnovu naloga koji izda sud ili drugi nadležni organ;

(e) “Konfiskacija”, što uključuje plaćanje kazne, gde to odgovara, označava trajno lišavanje imovine na osnovu naloga suda ili drugog nadležnog organa;

(ž) “Predmetno krivično delo” označava svako krivično delo čije izvršenje stvara sredstva koja mogu postati predmet krivičnog dela definisanog u članu 23. ove Konvencije;

(z) “Kontrolisana isporuka” označava tehniku dozvole izlaska, prolaska ili ulaska nezakonitih ili sumnjivih pošiljki na teritoriju jedne ili više država, uz znanje ili pod nadzorom nadležnih organa, s ciljem da se istraži krivično delo i identifikuju lica koja učestvuju u vršenju tog krivičnog dela.

Član 3.

Delokrug primene

1. Ova Konvencija se, shodno svojim odredbama, primenjuje u cilju sprečavanja, istrage i krivičnog gonjenja korupcije, te zamrzavanja, zaplene, konfiskacije i vraćanja sredstava stečenih izvršenjem krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom.

2. U cilju primene ove Konvencije, nije potrebno, osim ako u ovoj Konvenciji nije drugačije navedeno, da krivična dela navedena u njoj pričine štetu ili naškode državnoj imovini.

Član 4.

Zaštita suvereniteta

1. Države ugovornice izvršavaju obaveze iz ove Konvencije na način koji je u skladu sa načelima suverene jednakosti i teritorijalnog integriteta država, te nemešanja u unutrašnje stvari drugih država.

2. Nijedna odredba u ovoj Konvenciji ne daje pravo državi ugovornici da na teritoriji druge države vrši jurisdikciju i funkcije koje su rezervisane isključivo za organe te druge države njenim unutrašnjim zakonodavstvom.

Poglavlje II

Preventivne mere

Član 5.

Politika i praksa sprečavanja korupcije

1. Svaka država ugovornica, u skladu sa osnovnim načelima svog pravnog sistema, razrađuje i primenjuje ili održava delotvornu, koordiniranu politiku sprečavanja korupcije kojom se unapređuje

učešće društva i odražavaju načela vladavine prava, dobrog upravljanja javnim poslovima i javnom imovinom, integritet, transparentnost i odgovornost.

2. Svaka država ugovornica će nastojati da ustanovi i unapredi uspešnu praksu usmerenu na sprečavanje korupcije.

3. Svaka država ugovornica će nastojati da povremeno oceni odgovarajuće pravne instrumente i administrativne mere s ciljem da ustanovi njihovu adekvatnost za sprečavanje i borbu protiv korupcije.

4. Države ugovornice, prema potrebi i u skladu s osnovnim načelima svog pravnog sistema, saraduju međusobno i sa odnosnim međunarodnim i regionalnim organizacijama na unapređenju i razradi mera pomenutih u ovom članu. Ta saradnja može obuhvatiti učešće u međunarodnim programima i projektima usmerenim na sprečavanje korupcije.

Član 6.

Telo ili tela za sprečavanje korupcije

1. Svaka država ugovornica će, u skladu s osnovnim načelima svog pravnog sistema, uspostaviti, prema potrebi, telo ili tela za sprečavanje korupcije sredstvima kao što su:

(a) primena politike pomenute u članu 5. ove Konvencije i, gde to odgovara, nadgledanje i koordinacija primene te politike;

(b) unapređenje i širenje znanja o sprečavanju korupcije.

2. Svaka država ugovornica će obezbediti telu ili telima pomenutim u tački 1. ovog člana potrebnu nezavisnost, u skladu sa osnovnim načelima svog pravnog sistema, kako bi to telo ili tela mogla vršiti svoje funkcije uspešno i neometano od bilo kakvog neopravdanog uticaja. Treba obezbediti neophodna materijalna sredstva i kvalifikovano osoblje, kao i obuku tog osoblja za obavljanje funkcija.

3. Svaka država ugovornica obaveštava generalnog sekretara Ujedinjenih nacija o nazivu i adresi jednog ili više organa koji mogu pomoći drugim državama ugovornicama u razradi i primeni posebnih mera za sprečavanje korupcije.

Član 7.

Javni sektor

1. Svaka država ugovornica će, gde to odgovara i u skladu sa osnovnim načelima svog pravnog sistema, nastojati da usvoji, održava i jača sisteme angažovanja, zapošljavanja, zadržavanja, unapređivanja i penzionisanja službenika i, gde to odgovara, drugih neizabranih javnih funkcionera:

(a) koji se zasnivaju na načelima efikasnosti, transparentnosti i objektivnih kriterijuma kao što su rezultati rada, pravičnost i stručnost;

(b) koji obuhvataju odgovarajuće procedure izbora i obuke pojedinaca za javne funkcije koje se smatraju naročito podložnim korupciji, te rotiranje, gde to odgovara, tih pojedinaca i njihov odlazak na druge funkcije;

(v) kojima se podstiču adekvatno nagrađivanje i pravični rasponi plata, uz vođenje računa o stepenu ekonomske razvoja državne ugovornice;

(g) kojima se ustpostavljaju programi obrazovanja i obuke kako bi se službenicima omogućilo da zadovolje kriterijume korektnog, časnog i pravilnog obavljanja javnih funkcija i kojima im se obezbeđuje specijalizovana i odgovarajuća obuka kako bi uvećali svest o zamkama korupcije svojstvenim

obavljanju tih funkcija. Takvi programi se mogu pozivati na kodekse ili standarde ponašanja u primenljivim oblastima.

2. Svaka država ugovornica će takođe razmotriti mogućnost usvajanja odgovarajućih zakonskih i administrativnih mera u skladu s ciljevima ove Konvencije, te u skladu s osnovnim načelima svog unutrašnjeg zakonodavstva, za utvrđivanje kriterijuma koji se odnose na kandidovanje i izbor na javnu funkciju.

3. Svaka država ugovornica će takođe razmotriti mogućnost preduzimanja odgovarajućih zakonskih i administrativnih mera u skladu s ciljevima ove Konvencije, te u skladu s osnovnim načelima svog unutrašnjeg zakonodavstva, za obezbeđenje transparentnosti u finansiranju kandidatura za izbornu javnu funkciju i, gde to odgovara, finansiranje političkih stranaka.

4. Svaka država ugovornica će, u skladu s osnovnim načelima svog unutrašnjeg zakonodavstva, nastojati da usvoji, održi i jača sisteme kojima se povećava transparentnost i sprečava sukob interesa.

Član 8.

Kodeksi ponašanja javnih funkcionera

1. U cilju borbe protiv korupcije, svaka država ugovornica će, između ostalog, unapređivati integritet, poštenje i odgovornost javnih funkcionera, u skladu sa osnovnim načelima svog pravnog sistema.

2. Posebno, svaka država ugovornica će nastojati da, u okviru svog institucionalnog i pravnog sistema, primenjuje kodekse ili standarde ponašanja za korektno, časno i pravilno obavljanje javnih funkcija.

3. Za svrhe primene odredaba ovog člana, svaka država ugovornica će, gde to odgovara, te u skladu s osnovnim načelima svog pravnog sistema, uzeti u obzir relevantne inicijative regionalnih, međuregionalnih i multilateralnih organizacija, kao što je Međunarodni kodeks ponašanja za javne funkcionere, sadržan u aneksu rezolucije Generalne skupštine 51/59 od 12. decembra 1996.

4. Svaka država ugovornica će, u skladu s osnovnim načelima svog unutrašnjeg zakonodavstva, takođe razmotriti mogućnost utvrđivanja mera i sistema koji bi javnim funkcionerima omogućili da lakše prijavljuju odgovarajućim organima akte korupcije kada te akte primete u obavljanju svojih funkcija.

5. Svaka država ugovornica će, gde to odgovara, te u skladu s osnovnim načelima svog unutrašnjeg zakonodavstva, nastojati da utvrdi mere i sisteme kojima se od javnih funkcionera zahteva da odgovarajućim organima daju izjave u vezi, između ostalog, sa svojim spoljnim delatnostima, zaposlenjem, investicionim ulaganjima, dobrima i znatnijim poklonima ili koristima iz kojih može prosteći sukob interesa u pogledu njihovih funkcija javnih funkcionera.

6. Svaka država ugovornica će, u skladu s osnovnim načelima svog unutrašnjeg zakonodavstva, razmotriti mogućnost preduzimanja disciplinskih i drugih mera protiv javnih funkcionera koji krše kodekse ili standarde utvrđene u skladu s ovim članom.

Član 9.

Javne nabavke i upravljanje javnim finansijama

1. Svaka država ugovornica, u skladu s osnovnim načelima svog pravnog sistema, preduzima neophodne korake da uspostavi odgovarajuće sisteme nabavke, zasnovane na transparentnosti, nadmetanju i objektivnim kriterijumima u donošenju odluka, kojima se, između ostalog, uspešno sprečava korupcija. Takvi sistemi, koji u primeni mogu uzimati u obzir odgovarajuće granične vrednosti, odnose se, između ostalog, na:

(a) objavljivanje informacija koje se odnose na procedure i ugovore o nabavkama, uključujući informacije o pozivima za javno nadmetanje i relevantne i važne informacije o ustupanju ugovora, pri čemu se potencijalnim učesnicima u nadmetanju daje dovoljno vremena da pripreme i podnesu ponude;

(b) prethodno utvrđivanje uslova za učešće, uključujući kriterijume za odabir i ustupanje ugovora i pravila nadmetanja, te njihovo objavljivanje;

(v) korišćenje objektivnih i unapred definisanih kriterijuma za donošenje odluka o javnim nabavkama kako bi se olakšala kasnija verifikacija pravilne primene pravila ili procedura;

(g) delotvoran sistem unutrašnje revizije, uključujući delotvoran sistem podnošenja žalbi, kako bi se obezbedile zakonske mogućnosti i pravni lekovi u slučaju da se ne primenjuju pravila i procedure utvrđeni shodno ovoj tački;

(d) gde to odgovara, mere za regulisanje pitanja koja se tiču osoblja nadležnog za nabavke, kao što su izjavljivanje zainteresovanosti za pojedine javne nabavke, procedure provere i zahtevi u pogledu obuke.

2. Svaka država ugovornica će, u skladu s osnovnim načelima svog pravnog sistema, preduzeti odgovarajuće mere da poveća transparentnost i odgovornost u upravljanju javnim finansijama. Takve mere obuhvataju, između ostalog:

(a) procedure za usvajanje nacionalnog budžeta;

(b) blagovremeno podnošenje izveštaja o prihodima i rashodima;

(v) sistem knjigovodstvenih i revizorskih standarda, te nadzora s tim u vezi;

(g) Uspešne i efikasne sisteme smanjivanja rizika i interne kontrole; i

(d) Gde to odgovara, korektivne mere u slučaju nepridržavanja zahteva utvrđenih u ovoj tački.

3. Svaka država ugovornica će preduzeti one mere iz građanskog i upravnog prava koje mogu biti potrebne, u skladu sa osnovnim načelima svog unutrašnjeg zakonodavstva, za očuvanje integriteta knjigovodstva, knjigovodstvenih podataka, finansijskih izveštaja ili drugih dokumenata koji se odnose na javne rashode i prihode, te za sprečavanje falsifikovanja tih dokumenata.

Član 10.

Podnošenje javnih izveštaja

Imajući u vidu potrebu borbe protiv korupcije, svaka država ugovornica će, u skladu sa osnovnim načelima svog unutrašnjeg zakonodavstva, preduzimati mere koje mogu biti potrebne da se poveća, gde to odgovara, transparentnost javne uprave, uključujući njenu organizaciju, funkcionisanje i procese odlučivanja. Te mere mogu, između ostalog, obuhvatiti:

(a) usvajanje procedura ili propisa kojima se javnosti omogućava da, gde to odgovara, dobije informacije o organizaciji, funkcionisanju i procesima donošenja odluka njene javne uprave, te, uz dužno uvažavanje zaštite privatnosti i ličnih podataka, o odlukama i zakonskim aktima koji su od interesa za javnost;

(b) pojednostavljenje administrativnih procedura, gde to odgovara, kako bi se olakšao pristup javnosti organima nadležnim za donošenje odluka; i

(v) objavljivanje informacija, što može uključivati periodične izveštaje o zamkama od korupcije u javnoj upravi.

Član 11.

Mere koje se odnose na sudstvo i tužilaštvo

1. Imajući u vidu nezavisnost sudstva i njegovu ključnu ulogu u borbi protiv korupcije, svaka država ugovornica preduzima, u skladu sa osnovnim načelima svog pravnog sistema i bez štete po nezavisnost sudstva, mere za jačanje integriteta i za sprečavanja mogućnosti za korupciju u sudstvu. Te mere mogu obuhvatiti pravila ponašanja pripadnika sudskih organa.

2. Mere u istom smislu kao i one koje se preduzimaju shodno tački 1. ovog člana mogu se preduzeti i primenjivati u okviru tužilaštva u onim državama ugovornicama u kojima ono ne predstavlja deo sudstva, već uživa nezavisnost sličnu nezavisnosti sudstva.

Član 12.

Privatni sektor

1. Svaka država ugovornica će preduzeti mere, u skladu sa osnovnim načelima svog unutrašnjeg zakonodavstva, za sprečavanje korupcije u privatnom sektoru, poboljšanje knjigovodstvenih i revizorskih standarda u privatnom sektoru i, gde to odgovara, za izricanje delotvornih, srazmernih i prohibitivnih kazni u građanskom, upravnom i krivičnom postupku za nepoštovanje takvih mera.

2. Mere za postizanje ovih ciljeva mogu, između ostalog, obuhvatiti:

(a) unapređivanje saradnje između organa za primenu zakona i odnosnih privatnih entiteta;

(b) unapređenje razvoja standarda i procedura za očuvanje integriteta odnosnih privatnih entiteta, uključujući kodekse ponašanja za korektno, časno i pravilno obavljanje poslovnih delatnosti i svih relevantnih profesija i za sprečavanje sukoba interesa, te za unapređenje dobre poslovne prakse među preduzećima i u ugovornim odnosima preduzeća s državom;

(v) povećanje transparentnosti u odnosima između privatnih entiteta, uključujući, gde to odgovara, mere koje se tiču indentiteta pravnih i fizičkih lica koja učestvuju u osnivanju i upravljanju korporacijama;

(g) sprečavanje zloupotrebe procedura kojima se regulišu privatni entiteti, uključujući procedure koje se odnose na subvencije i dozvole koje izdaju javni organi za obavljanje poslovnih delatnosti;

(d) sprečavanje sukoba interesa uvođenjem ograničenja, gde to odgovara i u za razuman vremenski period, u pogledu obavljanja profesionalnih delatnosti bivših javnih funkcionera ili zapošljavanje javnih funkcionera u privatnom sektoru nakon napuštanja javnih funkcija ili penzionisanja tamo gde su te delatnosti ili zaposlenje u neposrednoj vezi s funkcijama na kojima su bili ili su ih nadgledali ti javni funkcioneri za vreme svog mandata;

(đ) obezbeđivanje da privatna preduzeća, uz vođenje računa o njihovoj strukturi i veličini, podležu dovoljnoj unutrašnjoj revizorskoj kontroli u cilju pomoći u sprečavanju i otkrivanju akata korupcije, te da računi i neophodni finansijski izveštaji tih privatnih preduzeća podležu adekvatnim procedurama revizije i sertifikacije.

3. Da bi sprečila korupciju, svaka država ugovornica će preduzeti mere koje mogu biti potrebne, u skladu sa svojim unutrašnjim zakonodavstvom i propisima o vođenju knjigovodstva i čuvanju podataka, objavljivanju finansijskih izveštaja i o knjigovodstvenim i revizorskim standardima, za zabranu sledećih dela koja se počine radi izvršenja nekih od krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom:

- (a) otvaranje neregistrovanih računa;
- (b) obavljanje neregistrovanih ili neadekvatno identifikovanih transakcija,
- (v) evidentiranje nepostojećih rashoda;
- (g) unošenje u evidenciju troškova uz netačno prikazivanje na šta se odnose;
- (d) korišćenje lažnih dokumenata; i
- (đ) namerno uništavanje knjigovodstvenih dokumenata pre nego što je to predviđeno zakonom.

4. Nijedna država ugovornica neće dozvoliti odbijanje od poreza troškova koji predstavljaju mito, s obzirom na to da je podmićivanje jedan od elemenata krivičnih dela utvrđenih u skladu s članom 15. i 16. ove Konvencije, i, gde to odgovara, drugih troškova nastalih kao posledica korupcionškog ponašanja.

Član 13. Učešće društva

1. Svaka država ugovornica će preduzimati odgovarajuće mere, u granicama svojih mogućnosti i u skladu sa osnovnim načelima svog unutrašnjeg zakonodavstva, za podsticanje aktivnog učešća pojedinaca i grupa izvan javnog sektora, kao što su civilno društvo, nevladine organizacije i organizacije lokalnih zajednica, u sprečavanju i borbi protiv korupcije, te u podizanju svesti javnosti o postojanju, uzrocima i ozbiljnosti korupcije i pretnje koju ona predstavlja. To učešće treba jačati merama kao što su:

- (a) povećanje transparentnosti i veći doprinos javnosti procesima odlučivanja;
- (b) obezbeđenje boljeg pristupa javnosti informacijama;
- (v) pokretanje aktivnosti javnog informisanja koje doprinose netolerisanju korupcije, kao i programa javnog obrazovanja, uključujući školske i fakultetske nastavne programe;
- (g) poštovanje, unapređenje i zaštita slobode traženja, primanja, objavljivanja i širenja informacija u vezi s korupcijom. Ta sloboda može podlegati izvesnim ograničenjima, ali ograničenja mogu biti samo ona koja su predviđena zakonom i potrebna su radi:
  - (i) poštovanje prava ili ugleda drugih;
  - (ii) zaštite nacionalne bezbednosti ili javnog reda ili javnog zdravlja ili morala.

2. Svaka država ugovornica će preduzeti odgovarajuće mere da obezbedi da javnosti budu dostupna relevantna tela za borbu protiv korupcije pomenuta u ovoj Konvenciji i omogućiti pristup tim telima, gde to odgovara, kako bi se mogli prijaviti, uključujući i anonimno, bilo koji slučajevi za koje se može smatrati da predstavljaju krivično delo utvrđeno u skladu sa ovom Konvencijom.

Član 14. Mere za sprečavanje pranja novca

1. Svaka država ugovornica će:

(a) ustanoviti, u okviru svoje nadležnosti, sveobuhvatni unutrašnji režim regulisanja i nadzora banaka i nebankarskih finansijskih institucija, uključujući fizička ili pravna lica, koja pružaju službene ili neslužbene usluge za prenos novca ili vrednosti i, gde to odgovara, druga tela u okviru kojih je posebno moguće pranje novca, kako bi predupredila i otkrila sve oblike pranja novca, a režimom će se naglasiti zahtevi u pogledu identifikacije komitenta i, gde to odgovara, korisnika, vođenja evidencije i prijavljivanja sumnjivih transakcija;

(b) bez štete po član 46. ove Konvencije, obezbediti da upravni, regulativni i organi za primenu zakona i drugi organi koji su nadležni za brobu protiv pranja novca (uključujući, gde to odgovara prema unutrašnjem zakonodavstvu, sudske organe), raspoložu mogućnostima da sarađuju i razmenjuju informacije na nacionalnom i međunarodnom nivou u skladu sa uslovima utvrđenim unutrašnjim zakonodavstvom i, u tom cilju, razmotriti mogućnost osnivanja finansijske obaveštajne jedinice koja će služiti kao nacionalni centar za prikupljanje, analizu i širenje informacije u vezi s potencijalnim pranjem novca.

2. Države ugovornice će razmotriti mogućnost primene izvodljivih mera za otkrivanje i nadgledanje kretanja gotovog novca i odgovarajućih prenosivih instrumenata preko svojih granica, pod uslovom da se obezbedi pravilno korišćenje informacija i da se ni na koji način ne ometa kretanje legitimnog kapitala. Takve mere mogu obuhvatiti zahtev da pojedinci ili preduzeća prijavljuju transfer preko granice znatnijih količina gotovog novca i odgovarajućih prenosivih instrumenata.

3. Države ugovornice će razmotriti mogućnost primene odgovarajućih i izvodljivih mera kojima se od finansijskih institucija, uključujući pošiljaoce novca, zahteva:

(a) da u obrasce za elektronski transfer novčanih sredstava i poruke s tim u vezi unose tačne i bitne informacije o pošiljaocu,

(b) da te informacije čuvaju tokom celog lanca plaćanja; i

(v) da pojačaju kontrolu transfera novčanih sredstava koji ne sadrže potpune informacije o pošiljaocu.

4. Prilikom uspostavljanja unutrašnjeg režima regulisanja i nadzora prema odredbama ovog člana i bez štete po bilo koji drugi član ove Konvencije, države ugovornice se pozivaju da koriste kao smernice relevantne inicijative regionalnih, međuregionalnih i multilateralnih organizacija za borbu protiv pranja novca.

5. Države ugovornice će nastojati da razrade i unapređuju globalnu, regionalnu, subregionalnu i bilateralnu saradnju između sudskih i organa za primenu zakona i finansijskih i regulativnih organa u cilju borbe protiv pranja novca.

Poglavlje III Inkriminisanje i primena zakona

Član 15.

Podmićivanje nacionalnih javnih funkcionera

Svaka država ugovornica će usvojiti zakonske i druge mere koje mogu biti potrebne kako bi utvrdila kao krivična dela, kada se počine namerno:

(a) obećanje, ponudu ili davanje javnom funkcioneru, posredno ili neposredno, neopravdane koristi, njemu lično ili nekom drugom licu ili entitetu, kako bi taj funkcioner delovao ili se uzdržao od delovanja u vršenju službenih dužnosti;

(b) traženje ili prihvatanje od strane javnog funkcionera, posredno ili neposredno, neopravdane koristi, od njega lično ili od strane nekog drugog lica ili entiteta, kako bi taj funkcioner delovao ili se uzdržao od delovanja u vršenju službenih dužnosti.

Član 16.

Podmićivanje stranih javnih funkcionera i funkcionera javnih međunarodnih organizacija

1. Svaka država ugovornica će usvojiti zakonske i druge mere koje mogu biti potrebne kako bi utvrdila kao krivično delo, kada se počini namerno, obećanje, ponudu ili davanje stranom javnom funkcioneru ili funkcioneru javne međunarodne organizacije, posredno ili neposredno, neopravdane koristi, njemu lično ili nekom drugom licu ili entitetu, kako bi taj funkcioner delovao ili se uzdržao od delovanja u vršenju službenih dužnosti ili kako bi zadržao ili stekao poslovnu ili drugu neopravdanu korist u odnosu na vođenje međunarodnih poslova.

2. Svaka država ugovornica će razmotriti mogućnost usvajanja zakonskih i drugih mera koje mogu biti potrebne kako bi utvrdila kao krivično delo, kada se počini namerno, traženje ili prihvatanje od strane stranog javnog funkcionera i funkcionera javne međunarodne organizacije, posredno ili neposredno, neopravdane koristi, za njega lično ili za neko drugo lice ili entitet, kako bi taj funkcioner delovao ili se uzdržao od delovanja u vršenju službenih dužnosti.

Član 17.

Pronevera, zloupotreba ili drugo nelegitimno korišćenje imovine od strane javnog funkcionera

Svaka država ugovornica će usvojiti zakonske i druge mere koje mogu biti potrebne kako bi utvrdila kao krivična dela, kada se počine namerno, proneveru, zloupotrebu ili drugo nelegitimno korišćenje od strane javnog funkcionera na sopstvenu korist ili na korist nekog drugog lica ili entiteta bilo koje imovine, javnih ili privatnih sredstva ili hartija od vrednosti ili bilo koje druge vredne stvari poverene tom javnom funkcioneru na osnovu njegovog položaja.

Član 18.

Zloupotreba uticaja

Svaka država ugovornica će razmotriti mogućnost usvajanja zakonskih i drugih mera koje mogu biti potrebne kako bi utvrdila kao krivična dela, kada se počine namerno:

(a) obećanje, ponudu ili davanje javnom funkcioneru ili nekom drugom licu, posredno ili neposredno, neopravdane koristi kako bi taj javni funkcioner ili to lice zloupotrebili svoj stvarni ili pretpostavljeni uticaj da bi se od nekog organa uprave ili javnog organa države ugovornice dobila neopravdana korist za prvobitnog podstrekača tog dela ili za neko drugo lice.

(b) traženje ili prihvatanje od strane javnog funkcionera ili nekog drugog lica, posredno ili neposredno, neopravdane koristi za njega lično ili za neko drugo lice kako bi taj javni funkcioner ili to lice zloupotrebili svoj stvarni ili pretpostavljeni uticaj da bi se od nekog organa uprave ili javnog organa države ugovornice dobila neopravdana korist.

Član 19.

Zloupotreba funkcija

Svaka država ugovornica će razmotriti mogućnost usvajanja zakonskih i drugih mera koje mogu biti potrebne kako bi utvrdila kao krivično delo, kada se počini namerno, zloupotrebu funkcija ili položaja, to jest činjenje ili nečinjenje nekog dela kršenjem zakona od strane javnog funkcionera u obavljanju njegovih funkcija u cilju pribavljanja neopravdane koristi za njega lično ili za neko drugo lice ili entitet.

Član 20.

Nezakonito bogaćenje

U zavisnosti od svog ustava i osnovnih načela svog pravnog sistema, svaka država ugovornica će razmotriti mogućnost usvajanja zakonskih i drugih mera koje mogu biti potrebne kako bi utvrdila kao krivično delo, kada se počini namerno, nezakonito bogaćenje, tojest znatno uvećanje dobara javnog funkcionera koje on ne može razumno objasniti s obzirom na njegov legalni dohotak.

Član 21.

Podmićivanje u privatnom sektoru

Svaka držva ugovornica će razmotriti mogućnost usvajanja zakonskih i drugih mera koje mogu biti potrebne kako bi utvrdila kao krivična dela, kada se počine namerno, u obavljanju privrednih, finansijskih ili komercijalnih delatnostima:

(a) obećanje, ponudu ili davanje, posredno ili neposredno, neopravdane koristi bilo kom licu koje rukovodi ili radi u bilo kom svojstvu za neki entitet u privatnom sektoru tom licu lično ili nekom drugom licu da bi to lice, kršenjem svojih dužnosti, delovalo ili se uzdržalo od delovanja.

(b) traženje ili prihvatanje, posredno ili neposredno, neopravdane koristi od strane bilo kog lica koje rukovodi ili radi u bilo kom svojstvu za neki entitet u privatnom sektoru za to lice lično ili za neko drugo lice da bi to lice, kršenjem svojih dužnosti, delovalo ili se uzdržalo od delovanja.

Član 22.

Pronevera imovine u privatnom sektoru

Svaka država ugovornica će razmotriti mogućnost usvajanja zakonskih ili drugih mera koje mogu biti potrebne kako bi utvrdila kao krivično delo, kada se počini namerno, u obavljanju privrednih, finansijskih ili komercijalnih delatnosti, proneveru od strane lica koje rukovodi ili radi u bilo kom svojstvu za neki entitet u privatnom sektoru bilo kakve imovine, privatnih sredstava ili hartija od vrednosti ili neke druge vredne stvari poverene tom licu na osnovu njegovog položaja.

Član 23.

Pranje sredstava stečenih od kriminala

1. Svaka država ugovornica će, u skladu sa osnovnim načelima svog unutrašnjeg zakonodavstva, usvojiti zakonske ili druge mere koje mogu biti potrebne kako bi utvrdila kao krivična dela, kada se počine namerno:

- (a) (i) konverziju ili transfer imovine, uz znanje da je ta imovina stečena od kriminala, kako bi se prikrilo ili kamufliralo nezakonito poreklo te imovine ili pomoglo nekom licu koje je uključeno u izvršenje predmetnog krivičnog dela da izbegne zakonske posledice tog dela;
- (ii) prikrivanje ili kamufliranje prave prirode, izvora, mesta, raspolaganja, kretanja ili vlasništva ili prava u pogledu imovine, uz znanje da je ta imovina stečena od kriminala;
- (b) u zavisnosti od osnovne koncepcije svog pravnog sistema:
  - (i) sticanje, posedovanje ili korišćenje imovine, uz znanje, prilikom primanja te imovine, da je stečena od kriminala;
  - (ii) učešće, udruživanje ili kovanje zavere da se počini, pokuša počinuti i pomogne, podstakne, olakša i nagovori na izvršenje bilo kog krivičnog dela utvrđenog u skladu sa ovim članom.

2. Za svrhe primene ili sprovođenja u praksi tačke 1. ovog člana:

(a) Svaka država ugovornica će nastojati da primeni odredbe tačke 1. ovog člana na najveći broj predmetnih krivičnih dela;

(b) Svaka država ugovornica će uključiti kao predmetna krivična dela bar širok dijapazon krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom;

(v) Za svrhe gornje podtačke (b), predmetna krivična dela obuhvataju krivična dela počinjena u okviru i izvan jurisdikcije odnosno države ugovornice. Međutim, krivična dela počinjena izvan jurisdikcije države ugovornice predstavljaju predmetna krivična dela samo kada relevantno ponašanje predstavlja krivično delo po unutrašnjem zakonodavstvu države gde je počinjeno i predstavljalo bi krivično delo po unutrašnjem zakonodavstvu države ugovornice koja primenjuje ili sprovodi u praksi ovaj član da je u njoj počinjeno;

(g) Svaka država ugovornica će dostaviti primerke svojih zakona na osnovu kojih se primenjuje ovaj član, te bilo kojih naknadnih promena tih zakona ili njihov opis generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija;

(d) Ukoliko se to zahteva osnovnim načelima unutrašnjeg zakonodavstva države ugovornice, može se predvideti da se krivična dela navedena u tački 1. ovog člana ne primenjuju na lica koja izvrše predmetno krivično delo.

Član 24. Prikriivanje

Bez štete po odredbe člana 23. ove Konvencije, svaka država ugovornica će razmotriti mogućnost usvajanja zakonskih i drugih mera koje mogu biti potrebne kako bi utvrdila kao krivično delo, kada se počini namerno posle izvršenja bilo kog krivičnog dela utvrđenog u skladu sa ovom Konvencijom, a bez učešća u izvršenju tog dela, prikriivanje ili produženo zadržavanje imovine kada odnosno lice zna da je ta imovina rezultat izvršenja nekog krivičnog dela utvrđenog u skladu sa ovom Konvencijom.

Član 25. Ometanje pravde

Svaka država članica će usvojiti zakonske i druge mere koje mogu biti potrebne kako bi utvrdila kao krivična dela, kada se počinje namerno:

(a) korišćenje fizičke sile, pretnje ili zastrašivanje ili obećanje, ponuda ili davanje neopravdane koristi radi navođenja na lažno svedočenje ili uplitanja u svedočenje ili iznošenje dokaza u postupku u vezi sa izvršenjem krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom;

(b) korišćenje fizičke sile, pretnje ili zastrašivanje radi uplitanja u obavljanje službenih dužnosti sudije ili službenog lica zaduženog za primenu zakona u vezi sa izvršenjem krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom. Nijedna odredba ove podtačke neće biti na štetu prava država ugovornica da donose propise kojima se štite druge kategorije javnih funkcionere.

Član 26. Odgovornost pravnih lica

1. Svaka država ugovornica će usvojiti mere koje mogu biti potrebne, saglasno svojim pravnim načelima, kako bi utvrdila odgovornost pravnih lica za učešće u krivičnim delima utvrđenim u skladu sa ovom Konvencijom.

2. U zavisnosti od pravnih načela države ugovornice, odgovornost pravnih lica može biti krivična, građanska ili upravna.

3. Ta odgovornost ne utiče na krivičnu odgovornost fizičkih lica koja su počinila krivična dela.

4. Svaka država ugovornica će posebno obezbediti da pravna lica koja se smatraju odgovornim u skladu sa ovim članom podležu efikasnim, srazmernim i prohibitivnim krivičnim ili nekrivičnim sankcijama, uključujući novčane sankcije.

*Član 27.
Učešće i pokušaj*

1. Svaka država ugovornica će usvojiti zakonske i druge mere koje mogu biti potrebne kako bi utvrdila kao krivično delo, u skladu sa svojim unutrašnjim zakonodavstvom, učešće u bilo kom svojstvu kao što su saučesnik, pomagač ili podstrekač u krivičnom delu utvrđenom u skladu sa ovom Konvencijom.

2. Svaka država ugovornica može usvojiti zakonske i druge mere koje mogu biti potrebne kako bi utvrdila kao krivično delo, u skladu sa svojim unutrašnjim zakonodavstvom, eventualni pokušaj izvršenja krivičnog dela utvrđenog u skladu sa ovom Konvencijom.

3. Svaka država ugovornica može usvojiti zakonske i druge mere koje mogu biti potrebne kako bi utvrdila kao krivično delo, u skladu sa svojim unutrašnjim zakonodavstvom, pripremu krivičnog dela utvrđenog u skladu sa ovom Konvencijom.

*Član 28.
Znanje, namera i svrha kao elementi krivičnog dela*

Znanje, namera ili svrha kao elementi krivičnog dela utvrđenog u skladu sa ovom Konvencijom se mogu zaključiti na osnovu objektivnih činjeničkih okolnosti.

*Član 29.
Nezastarevanje*

Svaka država ugovornica će, gde to odgovara, utvrditi svojom unutrašnjim zakonodavstvom dug period nezastarevanja u kome će se moći pokretati postupci za bilo koje krivično delo utvrđeno u skladu sa ovom Konvencijom i utvrditi duži period nezastarevanja ili predvideti privremeno stavljanje van snage nezastarevanje ako je navodni počinitelj krivičnog dela izbegao izvođenje pred lice pravde.

*Član 30.
Krivično gonjenje, suđenje i sankcije*

1. Svaka država ugovornica će predvideti da izvršenje krivičnog dela utvrđenog u skladu sa ovom Konvencijom podleže sankcijama kojima se uzima u obzir težina tog krivičnog dela.

2. Svaka država ugovornica će preduzeti mere koje mogu biti potrebne kako bi uspostavila i održavala, u skladu sa svojim pravnim sistemom i ustavnim načelima, odgovarajuću ravnotežu između bilo kojih imuniteta ili sudskih privilegija koje se priznaju njenim javnim funkcionerima u obavljanju funkcija i mogućnosti, kada je potrebno, efikasne istrage, krivičnog gonjenja i suđenja za krivična dela utvrđena u skladu sa ovom Konvencijom.

3. Svaka država ugovornica će nastojati da obezbedi da se bilo koja diskreciona zakonska ovlašćenja po njenom unutrašnjem zakonodavstvu koja se odnose na krivično gonjenje lica za krivična dela utvrđena u skladu sa ovom Konvencijom vrše kako bi mere primene zakona bile maksimalno delotvorne u odnosu na ta krivična dela i uz dužno uzimanje u obzir potrebe da se predupredi izvršenje tih krivičnih dela.

4. U slučaju krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom, svaka država ugovornica će preduzeti odgovarajuće mere, u skladu sa svojim unutrašnjim zakonodavstvom i uz dužno

uzimanje u obzir prava odbrane, u nastojanju da obezbedi da se uslovima utvrđenim u vezi sa odlukama o puštanju na slobodu do suđenja ili žalbenog postupka uzme u obzir potreba obezbeđenja prisustva okrivljenog u kasnijem krivičnom postuku.

5. Svaka država ugovornica će uzeti u obzir težinu odnosnih krivičnih dela prilikom razmatranja mogućnosti puštanja na slobodu, ranije ili uslovno, lica osuđenih za ta krivična dela.

6. Svaka država ugovornica će, u obimu koji je u skladu sa osnovnim načelima njenog pravnog sistema, razmotriti mogućnost utvrđivanja procedura prema kojim odgovarajući organ može, gde to odgovara, smeniti, suspendovati ili premestiti javnog funkcionera optuženog za krivično delo utvrđeno u skladu sa ovom Konvencijom, imajući u vidu poštovanje načela prezumpcije nevinosti.

7. Gde je to opravdano s obzirom na težinu krivičnog dela, svaka država ugovornica će, u meri koja je u skladu sa osnovnim načelima njenog pravnog sistema, razmotriti mogućnost utvrđivanja procedura za diskvalifikovanje, sudskim nalogom ili nekim drugim odgovarajućim sredstvom, na period određen njenim unutrašnjim zakonodavstvom, lica osuđenih za krivična dela utvrđena u skladu sa ovom Konvencijom sa:

- (a) javne funkcije; i
- (b) funkcije u preduzeću koje je delom ili u celosti u vlasnistvu države.

8. Tačka 1. ovog člana ne sprečava nadležne organe da vrše disciplinska ovlašćenja protiv državnih službenika.

9. Nijedna odredba sadržana u ovoj Konvenciji ne utiče na načelo da je opis krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom i primenljivih odbrana ili drugih pravnih načela kojima se kontroliše nezakonitost ponašanja rezervisan za unutrašnje zakonodavstvo države ugovornice i da se ta krivična dela krivično gone i kažnjavaju u skladu s tim zakonodavstvom.

10. Države ugovornice će nastojati da podstiču reintegraciju u društvo lica osuđenih za krivična dela utvrđena u skladu sa ovom Konvencijom.

Član 31.

Zamrzavanje, zaplena i konfiskacija

1. Svaka država ugovornica će, u najvećoj mogućoj meri u okviru svog unutrašnjeg pravnog sistema, preduzeti mere koje mogu biti potrebne kako bi se omogućila konfiskacija:

(a) sredstava stečenih od kriminala koja potiču od krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom ili imovine čija vrednost odgovara vrednosti tih sredstava;

(b) imovine, opreme ili drugih sredstava koja se koriste ili su namenjena za korišćenje u krivičnim delima utvrđenim u skladu sa ovom Konvencijom.

2. Svaka država ugovornica će preduzeti mere koje mogu biti potrebne kako bi se omogućila identifikacija, traganje za, zamrzavanje ili zaplena bilo čega što je pomenuto u tački 1. ovog člana u cilju konačne konfiskacije.

3. Svaka strana će, u skladu sa svojim unutrašnjim zakonodavstvom, usvojiti zakonske i druge mere koje mogu biti potrebne kako bi regulisala upravljanje nadležnih organa zamrznutom, zaplenjenom ili konfiskovanom imovinom obuhvaćenom tačkom 1. i 2. ovog člana.

4. Ukoliko su sredstva stečena od kriminala transformisana ili konvertovana u drugu imovinu, delom ili u celosti, ta imovina podleže merama pomenutim u ovom članu umesto tih sredstava.

5. Ukoliko su sredstva stečena od kriminala izmešana sa imovinom stečenom iz zakonitih izvora, ta imovina, bez štete po bilo koje ovlašćenje koje se odnosi na zamrzavanje ili zaplenu, podleže konfiskaciji do procenjene vrednosti izmešanih sredstava stečenih od kriminala.

6. Prihod ili neke druge koristi koje proisteknu iz sredstava stečenih od kriminala, od imovine u koju su sredstva stečena od kriminala transformisana ili konvertovana ili od imovine s kojom su sredstva stečena od kriminala izmešana takođe podležu merama pomenutim u ovom članu na isti način i u istoj meri kao i sredstva stečena od kriminala.

7. Za svrhe ovog člana i člana 55. ove Konvencije, svaka država ugovornica će ovlastiti svoje sudove ili druge nadležne organe da nalože da se bankarski, finansijski i komercijalni podaci stave na raspolaganje ili zaplene. Država ugovornica neće odbiti da postupi prema odredbama ove tačke pozivajući se na bankarsku tajnu.

8. Države ugovornice mogu razmotriti mogućnost da zahtevaju da počinitelj krivičnog dela pokaže zakonito poreklo navodnih sredstava stečenih od kriminala ili druge imovine koja podleže konfiskaciji u meri u kojoj je takav zahtev u skladu sa osnovnim načelima njihovog unutrašnjeg zakonodavstva i s prirodom sudskih i drugih postupaka.

9. Odredbe ovog člana se ne mogu tumačiti tako da budu na štetu prava bona fide trećih strana.

10. Nijedna odredba sadržana u ovom članu ne utiče na načelo da se mere na koje se on odnosi definišu i primenjuju u skladu sa odredbama unutrašnjeg zakonodavstva države ugovornice i u zavisnosti od njih.

Član 32.

Zaštita svedoka, stručnjaka i žrtava

1. Svaka država ugovornica će preduzeti odgovarajuće mere u skladu sa svojim unutrašnjim pravnim sistemom i u granicama svojih mogućnosti kako bi pružila efikasnu zaštitu od potencijalne odmazde ili zastrašivanja svedoka i stručnjaka koji svedoče u vezi s krivičnim delima utvrđenim u skladu sa ovom Konvencijom i, gde to odgovara, njihovih rođaka i drugih lica koja su im bliska.

2. Mere predviđene u tački 1. ovog člana mogu obuhvatiti, između ostalog, bez štete po prava okrivljenog, uključujući pravo na fer postupak:

(a) utvrđivanje procedura za fizičku zaštitu tih lica kao što je, u potrebnoj i izvodljivoj meri, njihova relokacija i zabrana, gde to odgovara, ili ograničenje objavljivanja informacija koje se odnose na identitet i prebivalište tih lica;

(b) obezbeđivanje pravila o dokazima kako bi se svedocima i stručnjacima omogućilo da svedoče na način kojim se obezbeđuje bezbednost tih lica, kao što je omogućavanje svedočenja korišćenjem komunikacione tehnologije kao što su video tehnika ili druga adekvatna sredstva.

3. Države ugovornice će razmotriti mogućnost zaključenja sporazuma ili aranžmana s drugim državama za relokaciju lica pomenutih u tački 1. ovog člana.

4. Odredbe ovog člana se primenjuju i na žrtve ukoliko su one svedoci.

5. Svaka država ugovornica će, u zavisnosti od svog unutrašnjeg zakonodavstva, omogućiti da se u odgovarajućoj fazi krivičnog postupka protiv počinitelja iznesu i razmatraju mišljenja i pitanja od interesa za žrtve na način koji nije na štetu prava odbrane.

Član 33.

Zaštita lica koja podnose prijave

Svaka država ugovornica će razmotriti mogućnost da u svom unutrašnjem pravnom sistemu predvidi odgovarajuće mere pružanja zaštite od bilo kog neopravdanog postupka prema bilo kom licu koje nadležnim organima prijavi u dobroj veri i na razumnim osnovama bilo koje činjenice koje se odnosi na krivična dela utvrđena u skladu sa ovom Konvencijom.

*Član 34.
Posledice akata korupcije*

Uz dužno poštovanje prava trećih strana stečenih u dobroj veri, svaka država ugovornica će preduzeti mere, u skladu s osnovnim načelima svog unutrašnjeg zakonodavstva, za tretiranje posledicama korupcije. S tim u vezi, države ugovornice mogu smatrati korupciju relevantnim činiocem u zakonskom postupku za poništenje ili otkaz ugovora, povlačenje koncesije ili drugog sličnog instrumenta ili za preduzimanje nekog drugog pravnog leka.

*Član 35.
Nadoknada štete*

Svaka država ugovornica će preduzeti mere koje mogu biti potrebne, u skladu s načelima svog unutrašnjeg zakonodavstva, kako bi obezbedila da entiteti ili lica koji su pretrpeli štetu kao rezultat akta korupcije imaju pravo da pokrenu zakonski postupak protiv onih koji su odgovorni za tu štetu kako bi dobili nadoknadu.

*Član 36.
Specijalizovani organi*

Svaka država ugovornica će, u skladu sa osnovnim načelima svog pravnog sistema, obezbediti uspostavljanje jednog ili više tela ili lica specijalizovanih za borbu protiv korupcije primenom zakona. Tom telu ili telima ili licima će se dati potrebna nezavisnost, u skladu sa osnovnim načelima pravnog sistema odnosno države ugovornice, kako bi mogla da vrše svoje nadležnosti uspešno i bez ikakvog neprimerenog uticaja. Ta lica ili osoblje tog tela ili više tela treba da budu adekvatno obučeni i da raspolazu odgovarajućim sredstvima za vršenje svojih zadataka.

*Član 37.
Saradnja s organima za primenu zakona*

1. Svaka država ugovornica će preduzeti odgovarajuće mere da bi podstakla lica koja učestvuju ili su učestvovala u izvršenju krivičnog dela utvrđenog u skladu sa ovom Konvencijom da daju informacije koje će koristiti nadležnim organima u svrhe vođenja istrage i izvođenja dokaza, te da pruže činjeničnu, konkretnu pomoć nadležnim organima koja može doprineti lišavanju počinitelaca sredstava stečenih od kriminala i do povraćaja tih sredstava.

2. Svaka država ugovornica će razmotriti mogućnost da se, u slučajevima gde to odgovara, predvidi blaža kazna za optuženo lice koje u znatnoj meri saraduje u istrazi ili krivičnom gonjenju krivičnog dela utvrđenog u skladu s ovom Konvencijom.

3. Svaka država ugovornica će razmotriti mogućnost da se, u skladu sa osnovnim načelima njenog unutrašnjeg zakonodavstva, da imunitet od krivičnog gonjenja licu koje u znatnoj meri saraduje u istrazi ili krivičnom gonjenju krivičnog dela utvrđenog u skladu sa ovom Konvencijom.

4. Ta lica su, *mutatis mutandis*, zaštićena kao što je predviđeno u članu 32. ove Konvencije.

5. Kada lice pomenuto u tački 1. ovog člana koje se nalazi u jednoj državi ugovornici može u znatnoj meri saradivati s nadležnim organima neke druge države ugovornice, odnosno države ugovornice mogu razmotriti mogućnost zaključenja sporazuma ili aranžmana, u skladu sa svojim unutrašnjim

zakonodavstvom, u vezi s potencijalnim obezbeđenjem tretmana navedenog u tački 2. i 3. ovog člana od strane druge države ugovornice .

Član 38.

Saradnja između nacionalnih organa

Svaka država ugovornica će preduzeti mere koje mogu biti potrebne kako bi podstakla, u skladu sa svojim unutrašnjim zakonodavstvom, saradnju između, s jedne strane, svojih javnih organa, kao i svojih javnih funkcionera i, s druge strane, svojih organa nadležnih za vođenje istrage i krivično gonjenje krivičnih dela. Ta saradnja može obuhvatiti:

- (a) obaveštavanje potonjih organa, na njihovu inicijativu, kada postoje razumni razlozi za verovanje da je počinjeno neko krivično delo utvrđeno u skladu s članom 15, 21. i 23. ove Konvencije; ili
- (b) pružanje, po zahtevu, svih potrebnih informacija tim organima.

Član 39.

Saradnja nacionalnih organa i privatnog sektora.

1. Svaka država ugovornica će preduzeti mere koje mogu biti potrebne kako bi podstakla, u skladu sa svojim unutrašnjim zakonodavstvom, saradnju nacionalnih istražnih organa i organa krivičnog gonjenja i entiteta u privatnom sektoru, posebno finansijskih institucija, u vezi s pitanjima koja se odnose na vršenje krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom.

2. Svaka država ugovornica će razmotriti mogućnost podsticanja svojih državljana i drugih lica koja imaju uobičajeno boravište na njenoj teritoriji da prijavljuju nacionalnim istražnim organima i organima krivičnog gonjenja izvršenje krivičnog dela utvrđenog u skladu sa ovom Konvencijom.

Član 40.

Bankarska tajna

Svaka država ugovornica će obezbediti da, u slučaju vođenja istrage o krivičnim delima utvrđenim u skladu sa ovom Konvencijom u zemlji, stoje na raspolaganju u okviru njenog unutrašnjeg pravnog sistema odgovarajući mehanizmi za prevazilaženje prepreka koje bi se mogle pojaviti zbog primene propisa o bankarskoj tajni.

Član 41.

Podaci o prethodnom kažnjavanju

Svaka država ugovornica može usvojiti zakonske ili druge mere koje mogu biti potrebne kako bi uzela u obzir, pod uslovima i u svrhe koje može smatrati odgovarajućim, bilo koju raniju presudu donetu protiv navodnog počinioca u nekoj drugoj državi u cilju korišćenja te informacije u krivičnom postupku koji se odnosi na krivično delo utvrđeno u skladu sa ovom Konvencijom.

Član 42.

Jurisdiksija

1. Svaka država ugovornica će usvojiti mere koje mogu biti potrebne za uspostavljanje jurisdikcije u pogledu krivičnih dela utvrđenim u skladu sa ovom Konvencijom:

- (a) kada je krivično delo počinjeno na teritorije te države ugovornice; ili
- (b) kada je krivično delo počinjeno na brodu pod zastavom te države ugovornice ili na vazduhoplovu koji je registrovan po zakonima te države ugovornice u vreme kada je krivično delo počinjeno.

2. U zavisnosti od člana 4. ove Konvencije, država ugovornica može takođe uspostaviti jurisdikciju u pogledu bilo kog krivičnog dela:

- (a) kada je krivično delo počinjeno protiv državljanina te države ugovornice; ili
- (b) kada je krivično delo počinio državljanin te države ugovornice ili lice bez državljanstva koje ima uobičajeno boravište na njenoj teritoriji; ili
- (v) kada je krivično delo jedno od krivičnih dela utvrđenih u skladu s članom 23, tačka 1 (b) (ii), ove Konvencije, a počinjeno je izvan njene teritorije u cilju izvršenja krivičnog dela utvrđenog u skladu s članom 23, tačka 1 (a) (i) ili (ii) ili (b) (i), ove Konvencije na njenoj teritoriji; ili
- (g) kada je krivično delo počinjeno protiv te države ugovornice.

3. Za svrhe člana 44. ove Konvencije, svaka država ugovornica će preduzeti mere koje mogu biti potrebne kako bi uspostavila jurisdikciju u pogledu krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom kada je navodni počinitelj prisutan na njenoj teritoriji, a ona ne izručuje takvo lico samo zbog toga što je to lice njen državljanin.

4. Svaka država ugovornica može takođe preduzeti mere koje mogu biti potrebne kako bi uspostavila jurisdikciju u pogledu krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom kada je navodni počinitelj prisutan na njenoj teritoriji, a ona ga ne izručuje.

5. Ako je država ugovornica koja vrši jurisdikciju shodno tački 1. ili 2. ovog člana obavestena ili je na neki drugi način saznala da neke druge države ugovornice sprovode istragu, vrše krivično gonjenje ili vode sudski postupak u pogledu istog ponašanja, nadležni organi tih država ugovornica će se, gde to odgovara, međusobno konsultovati u cilju koordiniranja akcija.

6. Bez štete po norme opšteg međunarodnog prava, ova Konvencija ne isključuje vršenje bilo koje krivične jurisdikcije koju država ugovornica uspostavi u skladu sa svojim unutrašnjim zakonodavstvom.

Poglavlje IV Međunarodna saradnja

Član 43. Međunarodna saradnja

1. Države ugovornice će saradivati u krivičnim stvarima u skladu s članom 44. i 50. ove Konvencije. Gde to odgovara i saglasno unutrašnjem pravnom sistemu, države ugovornice će razmotriti mogućnost međusobne pomoći u istrazi i postupku u građanskim i upravnim stvarima koje se odnose na korupciju.

2. U pitanjima međunarodne saradnje, kad se smatra da je potreban dvostruki kriminalitet, smatraće se da je taj uslov ispunjen bez obzira da li se prema zakonima države ugovornice kojoj se upućuje zahtev neko krivično delo nalazi u istoj kategoriji krivičnog dela ili da li se to krivično delo određuje istom terminologijom kao prema zakonima države ugovornice koja upućuje zahtev, ukoliko je ponašanje koje je u osnovi krivičnog dela za koje se traži pomoć krivično delo prema zakonima obe države ugovornice.

Član 44. Izručenje

1. Ovaj član se primenjuje na krivična dela utvrđena u skladu s ovom Konvencijom kada je lice koje je predmet zahteva za izručenje prisutno na teritoriji države ugovornice kojoj se upućuje zahtev, pod uslovom da je krivično delo za koje se traži izručenje kažnjivo po unutrašnjem zakonodavstvu i države ugovornice koja upućuje zahtev i države ugovornice kojoj se upućuje zahtev.

2. Bez obzira na odredbe tačke 1. ovog člana, država ugovornica po čijem zakon je to moguće može odobriti izručenje lica za bilo koje krivično delo obuhvaćeno ovom Konvencijom koje nije kažnjivo po njenim unutrašnjem zakonodavstvu.

3. Ukoliko zahtev za izručenje obuhvata nekoliko odvojenih krivičnih dela od kojih se za bar jedno počinitelj može izručiti po ovom članu, a za neka ne može iz razloga dužine kazne, ali su ta dela u vezi s delima utvrđenim u skladu sa ovom Konvencijom, država ugovornica kojoj se upućuje zahtev može primeniti ovaj član i u odnosu na ta krivična dela.

4. Svako krivično delo na koje se primenjuje ovaj član smatra se da spada u krivična dela za koja se počinitelj može izručiti po eventualnom ugovoru o izručenju koji postoji između država ugovornica. Države ugovornice preuzimaju obavezu da ta krivična dela uvrste u krivična dela za koja se počinitelj može izručiti u svaki ugovor o izručenju koji međusobno zaključuje. U slučaju kada koristi ovu Konvenciju kao osnovu za izručenje, država ugovornica, čiji zakon to dozvoljava, neće smatrati bilo koje krivično delo utvrđeno u skladu sa ovom Konvencijom za političko krivično delo.

5. Ukoliko država ugovornica koja izručenje uslovljava postojanjem ugovora primi zahtev za izručenje od neke druge države ugovornice s kojom nema ugovor o izručenju, ta država ugovornica može ovu Konvenciju smatrati pravnom osnovom za izručenje u pogledu bilo kog krivičnog dela na koji se ovaj član primenjuje.

6. Država ugovornica koja izručenje uslovljava postojanjem ugovora će:

(a) prilikom deponovanja instrumenata o ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju ili pristupanju ovoj Konvenciji obavestiti generalnog sekretara Ujedinjenih nacija da li će ovu Konvenciju smatrati kao pravnu osnovu za saradnju u izručenju s drugim državama ugovornicama ove Konvencije; i

(b) ukoliko ovu Konvenciju ne smatra kao pravnu osnovu za saradnju u izručenju, nastojati, gde to odgovara, da zaključi ugovore o izručenju s drugim državama ugovornicama ove Konvencije kako bi primenjivala ovaj član.

7. Države ugovornice koje ne uslovljavaju izručenje postojanjem ugovora priznaju krivična dela na koja se primenjuje ovaj član kao krivična dela za koja mogu međusobno vršiti izručenje.

8. Izručenje podleže uslovima predviđenim unutrašnjim zakonodavstvom države ugovornice kojoj se upućuje zahtev ili primenljivim ugovorima o izručenju, uključujući, između ostalog, uslove u pogledu zahteva o minimalnoj kazni da bi se izvršilo izručenje i osnov po kojem država kojoj se upućuje zahtev može odbiti da izvrši izručenje.

9. U zavisnosti od svog unutrašnjeg zakonodavstva, države ugovornice nastoje da ubrzaju postupak za izručenje i pojednostave zahteve u pogledu dokaza u vezi s tim u odnosu na bilo koje krivično delo na koje se primenjuje ovaj član.

10. U zavisnosti od odredaba unutrašnjeg zakonodavstva i ugovora o izručenju koje je zaključila država kojoj se upućuje zahtev, ta država može, kada utvrdi da je to opravdano i hitno s obzirom na okolnosti, na traženje države koja upućuje zahtev, staviti u pritvor lice čije se izručenje traži i koje se nalazi na njenoj teritoriji ili preduzeti druge odgovarajuće mere kako bi obezbedila njegovo prisustvo prilikom postupka izručenja.

11. Ukoliko država ugovornica na čijoj se teritoriji nađe navodni počinitelj ne izruči to lice u vezi s nekim krivičnim delom na koje se primenjuje ovaj član isključivo na osnovu toga što je to lice njen državljanin, ta država ugovornica je obavezna da, na zahtev države ugovornice koja traži izručenje, podnese taj slučaj bez neopravdanog odlaganja svojim nadležnim organima u cilju krivičnog gonjenja. Ti organi donose odluku i vode postupak na isti način kao i kada je u pitanju bilo koje drugo teško krivično delo shodno unutrašnjem zakonodavstvu te države ugovornice. Odnosne države ugovornice međusobno

sarađuju, posebno u proceduralnim i dokaznim aspektima, kako bi se obezbedila efikasnost takvog krivičnog gonjenja.

12. Kad god je državi ugovornici dozvoljeno da shodno svom unutrašnjem zakonodavstvu izruči ili na drugi način ustupi svog državljanina samo pod uslovom da lice na koje se to odnosi bude vraćeno u tu državu ugovornicu u cilju izdržavanja kazne u skladu s presudom donetom nakon suđenja ili postupka zbog kojeg je traženo izručenje ili ustupanje odnosnog lica, a ta država ugovornica i država ugovornica koja traži izručenje tog lica su saglasne s takvom opcijom i drugim uslovima koje mogu smatrati odgovarajućim, to uslovno izručenje ili ustupanje je dovoljno za ispunjenje obaveze navedene u tački 11. ovog člana.

13. Ukoliko izručenje koje se traži u cilju primene presude bude odbijeno zbog toga što je traženo lice državljanin države ugovornice kojoj se upućuje zahtev, država ugovornica kojoj se upućuje zahtev će, ukoliko to dozvoljava njeno unutrašnje zakonodavstvo i u skladu sa zahtevima tog zakonodavstva, na zahtev države ugovornice koja upućuje zahtev, razmotriti mogućnost primene presude donete u skladu sa unutrašnjim zakonodavstvom države koja upućuje zahtev ili preostalog dela presude.

14. Bilo kom licu protiv kojeg se vodi postupak u vezi sa bilo kojim krivičnim delom na koje se primenjuje ovaj član garantuje se korektno postupanje u svim fazama postupka, uključujući uživanje svih prava i garancija predviđenih unutrašnjim zakonodavstvom države ugovornice na čijoj se teritoriji nalazi to lice.

15. Nijedna odredba ove Konvencije ne može se tumačiti tako da nameće obavezu izručenja ukoliko država ugovornica kojoj se upućuje zahtev ima suštinske razloge da veruje da je zahtev podnet u cilju krivičnog gonjenja ili kažnjavanja nekog lica po osnovu pola, rase, veroispovesti, nacionalnosti, etničkog porekla ili političkog ubeđenja tog lica ili da bi udovoljavanje zahtevu bilo štetno za položaj tog lica iz bilo kojeg od tih razloga.

16. Države ugovornice ne mogu odbiti zahtev za izručenje samo na osnovu toga što se smatra da odnosno krivično delo uključuje i fiskalne stvari.

17. Pre odbijanja izručenja država ugovornica kojoj se upućuje zahtev konsultuje se, gde to odgovara, sa državom ugovornicom koja upućuje zahtev kako bi joj pružila maksimalnu mogućnost da iznese svoje mišljenje i pruži informacije u vezi sa svojim navodima.

18. Države ugovornice će nastojati da zaključe bilateralne i multilateralne sporazume ili aranžmane o izručenju ili u cilju poboljšanja njegove efikasnosti.

Član 45. Prebacivanje osuđenih lica

Države ugovornice mogu razmotriti mogućnost zaključenja bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili aranžmana o prebacivanju na svoju teritoriju lica osuđenih na kaznu zatvora ili druge oblike lišenja slobode zbog krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom kako bi ista mogla tamo da izdržavaju svoje kazne.

Član 46. Međusobna pravna pomoć

1. Države ugovornice će jedna drugoj pružati najširu moguću pravnu pomoć u pogledu istrage, krivičnog gonjenja i sudskog postupka u vezi s krivičnim delima koja obuhvata ova Konvencija.

2. Međusobna pravna pomoć pruža se u najvećoj mogućoj meri u skladu s relevantnim zakonima, ugovorima, sporazumima i aranžmanima države ugovornice kojoj se upućuje zahtev, u pogledu istrage, krivičnog gonjenja i sudskog postupka u odnosu na krivična dela za koja se neko pravno lice u državi ugovornici koja upućuje zahtev može smatrati odgovornim u skladu sa članom 26. ove Konvencije.

1. Međusobna pravna pomoć koja se pruža u skladu sa ovim članom može se zatražiti u pogledu bilo koje dole navedene svrhe:

- (a) uzimanje dokaza ili izjave od lica;
- (b) uručenje sudskih dokumenata;
- (v) izvršenje pretresa i zaplene, kao i zamrzavanje;
- (g) ispitivanje predmeta i lokacija;
- (d) pružanje informacija, dokaznog materijala i davanje stručne ocene;
- (đ) pribavljanje originala ili overenih kopija relevantnih dokumenata i spisa, uključujući državne, bankarske, finansijske i poslovne spise ili spise preduzeća;
- (e) identifikovanje ili traganje za sredstvima stečenim od kriminala, imovinom, oruđem ili drugim stvarima za potrebe izvođenja dokaza;
- (ž) olakšavanje dobrovoljnog pojavljivanja lica u državi ugovornici koja upućuje zahtev;
- (z) svaka druga vrsta pomoći koja nije u suprotnosti sa unutrašnjim zakonodavstvom države ugovornice kojoj se upućuje zahtev;
- (i) identifikovanje, zamrzavanje i traganje za sredstvima stečenim od kriminala u skladu sa odredbama Poglavlja V ove Konvencije;
- (j) povraćaj sredstava u skladu sa odredbama Poglavlja V ove Konvencije.

4.. Bez štete po unutrašnje zakonodavstvo, nadležni organi države ugovornice mogu, bez prethodnog zahteva, dostaviti informacije koje se odnose na krivične stvari nadležnom organu druge države ugovornice kada veruju da bi te informacije mogle pomoći tom organu u preduzimanju ili uspešnom okončanju istrage i krivičnog postupka ili dovesti do zahteva koji bi potonja država ugovornica mogla formulisati shodno ovoj Konvenciji.

5. Dostavljanje informacija shodno tački 4. ovog člana neće biti na štetu istrage i krivičnog postupka u državi nadležnih organa koji pružaju te informacije. Nadležni organi koji primaju informacije dužni su da se pridržavaju uslova da pomenute informacije ostanu poverljive, bar privremeno, ili uslova ograničenja u pogledu njihovog korišćenja. Međutim, to ne sprečava državu ugovornicu koja ih primi da u svom postupku obelodani informacije koje su oslobađajuće za optuženo lice. U tom slučaju, država ugovornica koja primi informacije obaveštava pre takvog obelodanjivanja državu ugovornicu koja je dostavila informacije i, ukoliko se to traži, konsultuje se sa državom ugovornicom koja je dostavila informacije. Ukoliko, u izuzetnom slučaju, prethodno obaveštavanje nije moguće, država ugovornica koja je primila informacije bez odlaganja obaveštava o takvom obelodanjivanju državu ugovornicu koja je dostavila informacije.

6. Odredbe ovog člana ne utiču na obaveze po bilo kom drugom bilateralnom ili multilateralnom ugovoru kojim se, u celosti i delimično, reguliše ili će se regulisati međusobna pravna pomoć.

7. Tačke 9. do 29. ovog člana primenjuju se na zahteve upućene shodno ovom članu ukoliko odnosne države ugovornice nisu vezane nekim ugovorom o međusobnoj pravnoj pomoći. Ukoliko su te države ugovornice vezane takvim ugovorom, primenjuju se odgovarajuće odredbe tog ugovora osim ako se države ugovornice ne saglase da primenjuju tačke 9. do 29. ovog člana umesto pomenutih odredaba. Države ugovornice se snažno ohrabruju da primenjuju ove tačke ukoliko one olakšavaju saradnju.

8. Države ugovornice ne mogu odbiti da pruže međusobnu pravnu pomoć shodno ovom članu po osnovu bankarske tajne.

9. (a) U odgovoru na zahtev za pomoć shodno ovom članu u odsustvu dvostrukog kriminaliteta, država ugovornica kojoj se upućuje zahtev uzima u obzir ciljeve ove Konvencije, kao što je izloženo u članu 1;

(b) Države ugovornice mogu odbiti da pruže pomoć shodno ovom članu po osnovu odsustva dvostrukog kriminaliteta. Međutim, država ugovornica kojoj se upućuje zahtev dužna je da pruži pomoć koja ne uključuje prinudnu meru, tamo gde je to u skladu sa osnovnim koncepcijom njenog pravnog sistema. Takva pomoć se može odbiti kada zahtevi obuhvataju stvari de minimis prirode ili stvari u vezi s kojima su tražena saradnja ili pomoć raspoložive shodno drugim odredbama ove Konvencije;

(v) Svaka država ugovornica može razmotriti mogućnost usvajanja mera koje mogu biti potrebne kako bi joj omogućile širi obim pomoći shodno ovom članu u odsustvu dvostrukog kriminaliteta.

10. Lice koje se nalazi u pritvoru ili izdržava kaznu zatvora na teritoriji jedne države ugovornice, čije se prisustvo traži u drugoj državi ugovornici u cilju identifikacije, svedočenja ili pružanja pomoći na drugi način u pribavljanju dokaza u cilju istrage, krivičnog gonjenja ili sudskog postupka u vezi s krivičnim delima obuhvaćenim ovom Konvencijom, može biti prebačeno u drugu državu ugovornicu ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi:

(a) takvo lice slobodno i svesno da svoj pristanak;

(b) nadležni organi obe države ugovornice su s tim saglasni, u zavisnosti od uslova koje te države ugovornice mogu smatrati odgovarajućim.

11. Za svrhe tačke 10. ovog člana:

(a) država ugovornica u koju je lice prebačeno mora imati ovlašćenje i obavezu da prebačeno lice drži u pritvoru osim ako država ugovornica iz koje je to lice prebačeno ne zahteva drugačije ili da drugačije ovlašćenje;

(b) država ugovornica u koju je lice prebačeno bez odlaganja izvršava svoju obavezu da vrati lice u pritvor države ugovornice iz koje je lice prebačeno kako je unapred dogovoreno ili kako je drugačije dogovoreno između nadležnih organa obe države ugovornice;

(v) država ugovornica u koju je lice prebačeno neće tražiti od države ugovornice iz koje je lice prebačeno da pokrene postupak za izručenje u cilju vraćanja tog lica;

(g) prebačenom licu se priznaje vreme provedeno u pritvoru u državi u koju je prebačeno za izdržavanje kazne koju izdržava u državi iz koje je prebačeno.

12. Ukoliko se država ugovornica iz koje je neko lice prebačeno u skladu s tačkama 10. i 11. ovog člana s tim ne saglasi, to lice neće biti krivično gonjeno, držano u pritvoru, kažnjeno ili podvrgnuto bilo kakvom drugom ograničenju lične slobode na teritoriji države u koju je to lice prebačeno u vezi s delima, propustima ili presudama pre napuštanja teritorije države iz koje je prebačeno, bez obzira na nacionalnost.

13. Svaka država ugovornica određuje centralni organ koji ima odgovornost i ovlašćenje da prima zahteve za međusobnu pravnu pomoć, kao i da postupa po njima ili da ih dostavlja nadležnim organima na izvršenje. Tamo gde država ugovornica ima poseban region ili teritoriju s posebnim sistemom međusobne pravne pomoći, ta država može odrediti poseban centralni organ koji će imati istu funkciju za taj region ili teritoriju. Centralni organi obezbeđuju brzo i pravilno izvršenje ili dostavu primljenih zahteva. Tamo gde centralni organ dostavlja zahtev nadležnom organu na izvršenje, centralni organ će podstaći nadležni organ da brzo i pravilno postupi po zahtevu. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija će biti

obavešten o centralnom organu određenom u tu svrhu prilikom deponovanja od strane svake države ugovornice instrumenata o ratifikaciji, prihvatanju, odobrenju ili pristupanju ovoj Konvenciji. Zahtevi za međusobnu pravnu pomoć ili bilo kakvo saopštenje u vezi s tim dostavljaju se centralnim organima koje odrede države ugovornice. Ovaj uslov nije na štetu prava države ugovornice da traži da joj takvi zahtevi i saopštenja budu upućeni diplomatskim kanalima a, u hitnim okolnostima, kada su države ugovornice s tim saglasne, po mogućnosti preko Međunarodne policijske organizacije za borbu protiv kriminala.

14. Zahtevi se podnose pismeno ili, gde je to moguće, uz pomoć bilo kog sredstva kojim se može proizvesti zapis u pisanom obliku, na jeziku koji je prihvatljiv za državu ugovornicu kojoj se upućuje zahtev, pod uslovima koji toj državi ugovornici omogućuju da utvrdi verodostojnost zahteva. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija će biti obavešten o tome koji jezik ili jezici su prihvatljivi za svaku državu ugovornicu prilikom deponovanja njenih instrumenata o ratifikaciji, odobrenju, prihvatanju ili pristupanju Konvenciji. U hitnim okolnostima i kada se države ugovornice s tim saglase, zahtevi se mogu podneti usmeno, ali će odmah biti pismeno potvrđeni.

15. Zahtev za međusobnu pravnu pomoć sadrži:

- (a) identitet organa koji podnosi zahtev;
- (b) predmet i prirodu istrage, krivičnog gonjenja ili sudskog postupka na koji se zahtev odnosi i naziv i funkcije organa koji sprovodi istragu, krivično gonjenje ili sudski postupak;
- (v) sažet pregled relevantnih činjenica, sem kad je reč o zahtevima za uručenje sudskih dokumenata;
- (g) opis tražene pomoći i pojedinosti o bilo kojoj proceduri koju država ugovornica koja upućuje zahtev želi da bude primenjena;
- (d) gde je to moguće, identitet, lokaciju i nacionalnost lica na koje se to odnosi; i
- (d) svrhu zbog koje se traže dokazi, informacije ili preduzimanje radnje.

16. Država ugovornica kojoj se upućuje zahtev može tražiti dodatne informacije kada to smatra neophodnim u cilju izvršenja zahteva shodno svom unutrašnjem zakonodavstvu ili kada se time može olakšati takvo izvršenje.

17. Zahtev se izvršava u skladu sa unutrašnjim zakonodavstvom države ugovornice kojoj se upućuje i, u meri u kojoj to nije u suprotnosti sa unutrašnjim zakonodavstvom države ugovornice kojoj se upućuje i gde je to moguće, u skladu s procedurama navedenim u zahtevu.

18. Gde je moguće i gde je u skladu sa osnovnim načelima unutrašnjeg zakonodavstva, kada se neko lice nalazi na teritoriji države ugovornice i treba da bude saslušano kao svedok ili stručnjak od strane sudskih organa druge države ugovornice, prva država ugovornica može, na zahtev druge, dozvoliti da se saslušanje obavi putem video prenosa ukoliko nije moguće ili poželjno da se lice o kojem je reč lično pojavi na teritoriji države ugovornice koja upućuje zahtev. Države ugovornice se mogu dogovoriti da saslušanje obavi sudski organ države ugovornice koja upućuje zahtev uz prisustvo sudskog organa države ugovornice kojoj se upućuje zahtev.

19. Država ugovornica koja upućuje zahtev neće, bez prethodne saglasnosti države ugovornice kojoj se upućuje zahtev, dostaviti ili koristiti informacije ili dokaze koje je dobila od države ugovornice kojoj se upućuje zahtev za potrebe istrage, krivičnog gonjenja ili sudskog postupka osim onih koje je navela u zahtevu. Nijedna odredba ove tačke ne sprečava državu ugovornicu koja upućuje zahtev da u svom postupku obelodani informacije ili dokaze koji su oslobođajući za optuženo lice. U potonjem slučaju, država ugovornica koja upućuje zahtev obaveštava, pre takvog obelodanjivanja, državu ugovornicu kojoj se upućuje zahtev i, ukoliko se to traži, konsultuje se o tome sa državom ugovornicom kojoj se upućuje zahtev. Ukoliko, u nekom izuzetnom slučaju, obaveštenje unapred nije moguće, država

ugovornica koja upućuje zahtev obaveštava bez odlaganja državu ugovornicu kojoj se upućuje zahtev o takvom obelodanjivanju.

20. Država ugovornica koja upućuje zahtev može zahtevati da država ugovornica kojoj se upućuje zahtev čuva kao poverljive činjenice i suštinu zahteva, sem u meri u kojoj je to neophodno da se udovolji zahtevu. Ukoliko država ugovornica kojoj se upućuje zahtev ne može da ispuni uslov poverljivosti, ona će o tome odmah obavestiti državu ugovornicu koja upućuje zahtev.

21. Međusobna pravna pomoć se može odbiti:

(a) ukoliko zahtev nije podnet u skladu sa odredbama ovog člana;

(b) ukoliko država ugovornica kojoj se upućuje zahtev smatra da postoji verovatnoća da bi udovoljenje zahtevu bilo na štetu njenog suvereniteta, bezbednosti, javnog reda ili drugih suštinskih interesa;

(v) ukoliko bi organima države ugovornice kojoj se upućuje zahtev bilo zabranjeno unutrašnjim zakonodavstvom da preduzmu traženu radnju u pogledu bilo kojeg sličnog krivičnog dela da je takvo delo bilo predmet istrage, krivičnog gonjenja ili sudskog postupka u skladu s njihovom jurisdikcijom.

(g) ukoliko bi udovoljenje zahtevu bilo u suprotnosti s pravnim sistemom države ugovornice kojoj se upućuje zahtev kad je reč o međusobnoj pravnoj pomoći.

22. Države ugovornice ne mogu odbiti zahtev za međusobnu pravnu pomoć isključivo na osnovu toga što se smatra da odnosno krivično delo obuhvata i fiskalne stvari.

23. Za svako odbijanje da se pruži međusobna pravna pomoć moraju se navesti razlozi.

24. Država ugovornica kojoj se upućuje zahtev dužna je da udovolji zahtevu za međusobnu pravnu pomoć što je moguće pre i da, koliko je maksimalno moguće, uzme u obzir eventualne krajnje rokove koje je predložila država ugovornica koja upućuje zahtev, a za koje su navedeni razlozi, po mogućnosti u samom zahtevu. Država ugovornica koja upućuje zahtev može podneti razumne zahteve za obaveštenje o stanju i toku mera koje je preduzela država ugovornica kojoj je upućen zahtev radi udovoljenja njenom zahtevu. Država ugovornica kojoj je upućen zahtev odgovoriće na razumne zahteve države ugovornice koja je uputila zahtev, koji se odnose na stanje i tok postupka preduzetog u vezi sa zahtevom. Država ugovornica koja je uputila zahtev odmah obaveštava državu ugovornicu kojoj je upućen zahtev kada tražena pomoć više ne bude potrebna.

25. Država ugovornica kojoj se upućuje zahtev može odložiti pružanje međusobne pravne pomoći na osnovu toga da bi ta pomoć ometala istragu, krivično gonjenje ili sudski postupak u toku.

26. Pre odbijanja zahteva shodno tački 21. ovog člana ili odlaganja pružanja pomoći shodno tački 25. ovog člana, država ugovornica kojoj se upućuje zahtev konsultuje se sa državom ugovornicom koja upućuje zahtev u smislu razmatranja da li se pomoć može pružiti pod uslovima koje ona smatra neophodnim. Ukoliko država ugovornica koja upućuje zahtev prihvati pomoć pod tim uslovima, ona će ispuniti te uslove.

27. Bez štete po primenu tačke 12. ovog člana, svedok, stručnjak ili drugo lice koje, na traženje države ugovornice koja upućuje zahtev, pristane da svedoči u postupku ili da pomogne u istrazi, krivičnom gonjenju ili sudskom postupku na teritoriji države ugovornice koja upućuje zahtev, neće biti krivično gonjeno, stavljeno u pritvor, kažnjeno ili izloženo bilo kakvom drugom ograničenju lične slobode na toj teritoriji zbog dela, propusta ili presuda pre napuštanja teritorije države ugovornice kojoj je upućen zahtev. Takav bezbedan tretman prestaje kada svedok, stručnjak ili drugo lice koje, u periodu od petnaest uzastopnih dana ili bilo kom periodu o kome se dogovore države ugovornice, računajući od datuma kada sudski organi službeno obaveste to lice da njegovo prisustvo više nije potrebno, pošto je imalo priliku da

otputuje, ipak svojevóljno ostane na teritoriji države ugovornice koja upućuje zahtev ili se, pošto je napustilo tu teritoriju, na nju svojom voljom vrati.

28. Redovne troškove udovoljenja zahtevu pokriva država ugovornica kojoj se upućuje zahtev osim ako se odnosne države ugovornice ne dogovore drugačije. Ukoliko su potrebni ili će biti potrebni znatniji ili vanredni troškovi da bi se udovoljilo zahtevu, države ugovornice će se konsultovati da bi utvrdile uslove pod kojima će se zahtevu udovoljiti, kao i način na koji će se pokrivi troškovi.

29. Država ugovornica kojoj se upućuje zahtev:

(a) dostavlja državi ugovornici koja upućuje zahtev kopije državnih spisa, dokumenata ili informacija koje poseduje, a koji su, shodno njenom unutrašnjem zakonodavstvu, na raspolaganju javnosti;

(b) može, po svom nahođenju, dostaviti državi ugovornici koja upućuje zahtev, u celosti ili delimično, ili pod uslovima koje smatra prikladnim, kopije bilo kojih državnih spisa, dokumenata ili informacija koje poseduje, a koji, shodno njenom unutrašnjem zakonodavstvu, nisu dostupni javnosti;

30. Države članice će, po potrebi, razmotriti mogućnost zaključenja bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili aranžmana koji bi poslužili ciljevima, praktičnoj primeni ili poboljšanju odredaba ovog člana.

Član 47.

Prenošenje krivičnog postupka

Države ugovornice će razmotriti mogućnost međusobnog prenošenja postupka u cilju krivičnog gonjenja za delo utvrđeno u skladu sa ovom Konvencijom u slučajevima gde se smatra da je takvo prenošenje u interesu odgovarajućeg zadovoljenja pravde, naročito u slučajevima koji uključuju više jurisdikcija u cilju koncentracije krivičnog gonjenja.

Član 48.

Saradnja u primeni zakona

1. Države ugovornice će međusobno tesno sarađivati, saglasno svojim unutrašnjim pravnim i administrativnim sistemima, radi poboljšanja efikasnosti primene zakona u cilju borbe protiv krivičnih dela koje obuhvata ova Konvencija. Države ugovornice će naročito preduzimati delotvorne mere u cilju:

(a) unapređenja i, tamo gde je to potrebno, uspostavljanja kanala komunikacije između njihovih nadležnih organa, agencija i službi radi olakšavanja bezbedne i što brže razmene informacija koje se odnose na sve aspekte krivičnih dela obuhvaćenih ovom Konvencijom, uključujući, ukoliko odnosne države ugovornice to smatraju prikladnim, povezanost sa drugim zločinačkim delatnostima;

(b) saradnje sa drugim državama ugovornicama u vođenju istrage u vezi s krivičnim delima obuhvaćenim ovom Konvencijom koja se odnosi na:

(i) identitet, prebivalište i delatnosti lica osumnjičenih za učešće u takvim krivičnim delima ili lokaciju drugih lica na koje se to odnosi;

(ii) Kretanje sredstava koja potiču od kriminala ili imovine stečene vršenjem takvih krivičnih dela;

(iii) Kretanje imovine, opreme ili drugih sredstava korišćenih ili koja se nameravaju koristiti u vršenju takvih krivičnih dela;

(v) obezbeđenja, gde to odgovara, neophodnih elemenata ili količina supstanci za potrebe analize ili istrage;

(g) razmene, gde to odgovara, informacija sa drugim državama ugovornicama koje se odnose na konkretna sredstva i metode korišćene za izvršenje krivičnih dela obuhvaćenih ovom Konvencijom, uključujući korišćenje lažnog identiteta, falsifikovane, izmenjene ili lažne dokumente i druga sredstva za prikrivanje delatnosti;

(d) olakšavanja efikasne koordinacije između njihovih nadležnih organa, agencija i službi i podsticanje razmene osoblja i drugih stručnjaka, uključujući, u zavisnosti od bilateralnih sporazuma ili aranžmana između odnosnih država ugovornica, upućivanje službenika za vezu;

(đ) razmene informacija i koordinacije administrativnih i drugih mera preduzetih po potrebi u cilju što bržeg utvrđivanja krivičnih dela obuhvaćenih ovom Konvencijom.

2. U cilju primene ove Konvencije, države ugovornice će razmotriti mogućnost zaključenja bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili aranžmana o neposrednoj saradnji njihovih organa za primenu zakona, a tamo gde takvi sporazumi ili aranžmani već postoje, mogućnost njihove izmene i dopune. U odsustvu takvih sporazuma ili aranžmana između odnosnih država ugovornica, države ugovornice mogu ovu Konvenciju smatrati osnovom za međusobnu saradnju u primeni zakona u odnosu na krivična dela obuhvaćena ovom Konvencijom. Kad god to odgovara, države ugovornice će u potpunosti koristiti sporazume ili aranžmane, uključujući međunarodne ili regionalne organizacije, u cilju unapređenja saradnje između svojih organa za primenu zakona.

3. Države ugovornice će nastojati da u okviru svojih mogućnosti sarađuju u otkrivanju krivičnih dela obuhvaćenih ovom Konvencijom koja su počinjena korišćenjem savremene tehnologije.

Član 49. Zajedničke istrage

Države ugovornice će razmotriti mogućnost zaključenja bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili aranžmana kojima nadležni organi, u odnosu na stvari koje podležu istrazi, krivičnom gonjenju ili sudskom postupku u jednoj ili u više država, mogu osnivati zajednička istražna tela. U odsustvu takvih sporazuma ili aranžmana, zajedničke istrage se mogu preduzimati na osnovu dogovora od slučaja do slučaja. Države ugovornice na koje se to odnosi će obezbediti da se u potpunosti poštuje suverenitet države ugovornice na čijoj teritoriji treba da se sprovede istraga.

Član 50. Posebne tehnike istrage

1. Da bi borba protiv korupcije bila delotvorna, svaka država ugovornica će, u meri u kojoj to dozvoljavaju osnovna načela unutrašnjeg pravnog sistema i u skladu sa uslovima utvrđenim unutrašnjim zakonodavstvom, preduzeti mere koje mogu biti potrebne, u granicama svojih mogućnosti, kako bi omogućila svojim nadležnim organima odgovarajuće korišćenje kontrolisane isporuke i, tamo gde smatra prikladnim, druge posebne tehnike istrage, kao što su elektronsko ili drugi oblici praćenja i tajne operacije, na svojoj teritoriji, kao i da bi omogućila korišćenje u sudu dokaza koji iz toga proisteknu.

2. U cilju sprovođenja istrage o krivičnim delima obuhvaćenim ovom Konvencijom, države ugovornice se ohrabruju da zaključe, kada je to potrebno, odgovarajuće bilateralne ili multilateralne sporazume ili aranžmane o korišćenju takvih posebnih tehnika istrage u sklopu saradnje na međunarodnom nivou. Takvi sporazumi ili aranžmani zaključuju se uz puno poštovanje načela suverene jednakosti država i primenjuju se u strogoj saglasnosti sa uslovima tih sporazuma ili aranžmana.

3. U odsustvu sporazuma ili aranžmana pomenutih u tački 2. ovog člana, odluke o korišćenju takvih posebnih tehnika istrage na međunarodnom nivou donose se po principu od slučaja do slučaja i mogu, kada je to neophodno, uzeti u obzir finansijske aranžmane i dogovore u pogledu vršenja jurisdikcije od strane država ugovornica na koje se to odnosi.

4. Odluke o korišćenju kontrolisane isporuke na međunarodnom nivou mogu, uz saglasnost odnosnih država ugovornica, obuhvatiti metode kao što je presretanje i omogućavanje da roba i novčana sredstva nesmetano nastave kretanje ili da budu uklonjeni ili zamenjeni u celosti ili delimično.

Poglavlje V **Povraćaj dobara**

Član 51. *Opšta odredba*

Vraćanje dobara u skladu sa ovim Poglavljem je osnovno načelo ove Konvencije, a države ugovornice će u tom pogledu međusobno saradivati i pružati pomoć jedna drugoj u najvećoj mogućoj meri.

Član 52. *Sprečavanje i otkrivanje transfera sredstava* *stečenih od kriminala*

1. Bez štete po član 14. ove Konvencije, svaka država ugovornica preduzima mere koje mogu biti potrebne, u skladu sa svojim unutrašnjim zakonodavstvom, kojima se od finansijskih institucija pod njenom jurisdikcijom zahteva da provere identitet komitenata, preduzmu razumne korake radi utvrđivanja identiteta korisnika sredstava deponovanih na računima u velikim iznosima i da sprovedu pojačanu kontrolu računa koji se traže ili vode od strane ili u ime pojedinaca kojima su poverene ili su bile poverene istaknute javne funkcije ili članova njihove porodice i bliskih saradnika. Takva pojačana kontrola će biti razumno usmerena na otkrivanje sumnjivih transakcija u cilju prijave nadležnim organima i ne treba da se tumači tako da obeshrabruje ili zabranjuje finansijskim institucijama da posluju sa bilo kojim legitimnim komitentom.

2. Da bi se olakšala primena mera predviđenih u tački 1. ovog člana, svaka država ugovornica će, u skladu sa svojim unutrašnjim zakonodavstvom i rukovodeći se relevantnim inicijativama regionalnih, međuregionalnih i multilateralnih organizacija u cilju sprečavanja pranja novca:

(a) izdati uputstva koja se odnose na kategorije fizičkih ili pravnih lica u odnosu na čije račune će se od finansijskih institucija pod njenom jurisdikcijom očekivati da vrše pojačanu kontrolu, kao i vrste računa i transakcija na koje treba naročito da obrate pažnju, uključujući pravilno otvaranje i vođenje računa i mere koje treba da preduzmu u vezi sa vođenjem evidencije o tim računima; i

(b) gde to odgovara, obaveštavati finansijske institucije pod svojom jurisdikcijom, na zahtev neke druge države ugovornice ili na svoju inicijativu, o identitetu pojedinih fizičkih ili pravnih lica u odnosu na čije račune će se od takvih institucija očekivati da vrše pojačanu kontrolu, pored onih koje finansijske institucije mogu drugačije identifikovati.

3. U kontekstu tačke 2 (a) ovog člana, svaka država ugovornica će preduzeti mere kako bi obezbedila da njene finansijske institucije vode odgovarajuću evidenciju, tokom određenog vremenskog perioda, o računima i transakcijama lica pomenutih u tački 1. ovog člana, koja treba da sadrži kao minimum podatke koji se odnose na identitet komitenta i, ukoliko je to moguće, korisnika.

4. U cilju sprečavanja i otkrivanja transfera sredstava koja potiču od krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom, svaka država ugovornica će primeniti odgovarajuće i delotvorne mere radi sprečavanja, uz pomoć svojih regulativnih i nadzornih organa, osnivanja banaka koje nisu fizički prisutne i nisu pridružene regularnoj finansijskoj grupi. Štaviše, države ugovornice mogu razmotriti mogućnost da od svojih finansijskih institucija zatraže da odbiju da uspostave ili nastave korespondentske bankarske odnose s takvim institucijama i da vode računa o tome da ne uspostavljaju odnose sa stranim finansijskim institucijama koje dozvoljavaju da njihove račune koriste banke koje nisu fizički prisutne i pridružene regularnoj finansijskoj grupi.

5. Svaka država ugovornica će razmotriti mogućnost uspostavljanja, u skladu sa svojim unutrašnjim zakonodavstvom, delotvornih finansijskih sistema otkrivanja za odgovarajuće javne funkcionere i predvideti odgovarajuće sankcije za nepoštovanje. Svaka država ugovornica će takođe razmotriti mogućnost preduzimanja mera koje mogu biti potrebne kako bi se njenim nadležnim organima omogućilo da dele ove informacije s nadležnim organima u drugim državama ugovornicama kada je potrebno sprovesti istragu, postaviti zahtev i izvršiti povraćaj sredstava stečenih vršenjem krivičnih dela utvrđenih ovom Konvencijom.

6. Svaka država ugovornica će razmotriti mogućnost preduzimanja mera koje mogu biti potrebne, u skladu sa domaćim zakonodavstvom, kako bi se od odgovarajućih javnih funkcionera koji imaju interes ili potpis ili drugo ovlašćenje u odnosu na finansijski račun u stranoj zemlji da prijave takav odnos odgovarajućim organima i da vode odgovarajuću evidenciju o takvim računima. Takvim merama će se takođe predvideti odgovarajuće sankcije u slučaju nepoštovanja.

Član 53.

Mere za neposredan povraćaj imovine

U skladu sa svojim unutrašnjim zakonodavstvom, svaka država ugovornica će:

(a) preduzeti mere koje mogu biti potrebne da se drugoj državi ugovornici omogući da pokrene građansku parnicu u njenim sudovima radi utvrđivanja tapije ili vlasništva nad imovinom stečenom izvršenjem krivičnog dela utvrđenog u skladu sa ovom Konvencijom;

(b) preduzeti mere koje mogu biti potrebne da se njenim sudovima omogući da nalože onima koji su počinili krivična dela utvrđena u skladu sa ovom Konvencijom da plate nadoknadu ili odštetu nekoj drugoj državi ugovornici kojoj je pričinjena šteta tim krivičnim delima; i

(v) preduzeti mere koje mogu biti potrebne da se njenim sudovima ili nadležnim organima omogući, kada moraju da donesu odluku o konfiskaciji, da uvažavaju zahtev neke druge države ugovornice kao legitiman vlasnika imovine stečene izvršenjem krivičnog dela utvrđenog u skladu sa ovom Konvencijom.

Član 54.

Mehanizmi za povraćaj imovine putem međunarodne saradnje u vezi s konfiskacijom

1. U cilju pružanja međusobne pravne pomoći saglasno članu 55. ove Konvencije u vezi sa imovinom stečenom izvršenjem ili učešćem u izvršenju krivičnog dela utvrđenog u skladu sa ovom Konvencijom, svaka država ugovornica, u skladu sa svojim unutrašnjim zakonodavstvom, će:

(a) preduzeti mere koje mogu biti potrebne da se njenim nadležnim organima omogući da sprovedu nalog o konfiskaciji koji je izdao sud neke druge države ugovornice;

(b) preduzeti mere koje mogu biti potrebne da se njenim nadležnim organima omogući, tamo gde imaju sudsku nadležnost, da nalože konfiskaciju takve imovine stranog porekla donošenjem presude o krivičnom delu pranja novca ili drugom krivičnom delu koje može biti u okvirima njene jurisdikcije, ili putem drugih procedura predviđenih unutrašnjim zakonodavstvom; i

(v) razmotriti mogućnost preduzimanja mera koje mogu biti potrebne da se omogući konfiskacija takve imovine bez krivične presude u slučajevima u kojima se počinitelj ne može krivično goniti zbog smrti, bekstva ili odsustva ili u drugim odgovarajućim slučajevima.

2. Da bi pružila međusobnu pravnu pomoć na zahtev upućen shodno tački 2. člana 55. ove Konvencije, svaka država ugovornica, u skladu sa svojim unutrašnjim zakonodavstvom, će:

(a) preduzeti mere koje mogu biti potrebne da se njenim nadležnim organima omogući da zamrznu ili zaplene imovinu nakon što sud ili nadležni organ države ugovornice koja je uputila zahtev izdaju nalog o zamrzavanju ili zapleni kojim se pruža razumna osnova državi ugovornici da veruje da postoji dovoljno osnova za preduzimanje takvih mera i da bi imovina na kraju bila podložna nalogu o konfiskaciji u smislu ciljeva tačke 1 (a) ovog člana;

(b) preduzeti mere koje mogu biti potrebne da se njenim nadležnim organima omogući da zamrznu ili zaplene imovinu na zahtev koji pruža razumnu osnovu državi ugovornici kojoj se upućuje takav zahtev da veruje da postoji dovoljno osnova za preduzimanje takvih mera i da bi imovina na kraju bila podložna nalogu o konfiskaciji za ciljeve tačke 1 (a) ovog člana; i

(v) razmotriti mogućnost preduzimanja dodatnih mera da se njenim nadležnim organima omogući da sačuvaju imovinu za konfiskaciju, na osnovu hapšenja u inostranstvu ili krivične prijave koja se odnosi na sticanje takve imovine.

Član 55.

Međunarodna saradnja u cilju sprovođenja konfiskacije

1. Država ugovornica, koja je primila zahtev neke druge države ugovornice pod čijom jurisdikcijom je krivično delo utvrđeno u skladu sa ovom Konvencijom, a koji se odnosi na konfiskaciju sredstava stečenih od kriminala, imovine, opreme ili drugih sredstava pomenutih u članu 31, tačka 1. ove Konvencije koji se nalaze na njenoj teritoriji, u najvećoj meri u kojoj je to moguće u okviru njenog unutrašnjeg pravnog sistema, će:

(a) podneti zahtev svojim nadležnim organima u cilju pribavljanja naloga o konfiskaciji i, ukoliko takav nalog bude izdat, njegovog izvršenja;

(b) podneti svojim nadležnim organima, u cilju udovoljenja zahtevu u traženoj meri, nalog o konfiskaciji koji je izdao sud na teritoriji države ugovornice koja upućuje zahtev u skladu sa članom 31, tačka 1. i članom 54, tačka 1 (a) ove Konvencije ukoliko se on odnosi na sredstva stečena od kriminala, imovinu, opremu i druga sredstva pomenuta u članu 31, tačka 1. koji se nalaze na teritoriji države ugovornice kojoj se upućuje zahtev.

2. Postupajući po zahtevu koji je podnela neka druga država ugovornica pod čijom jurisdikcijom je krivično delo utvrđeno u skladu sa ovom Konvencijom, država ugovornica kojoj je zahtev upućen preduzima mere za identifikovanje, ulaženje u trag i zamrzavanje ili zaplenu sredstava stečenih od kriminala, imovine, opreme ili drugih sredstava pomenutih u članu 31, tačka 1. ove Konvencije u cilju konačne konfiskacije koju će naložiti bilo država ugovornica koja je podnela zahtev bilo, u skladu sa zahtevom shodno tački 1. ovog člana, država ugovornica kojoj je zahtev podnet.

3. Na ovaj član primenjuju se odredbe člana 46. ove Konvencije mutatis mutandis. Pored informacija pomenutih u članu 46, tačka 15. zahtevi podneti shodno ovom članu će sadržati:

(a) u slučaju zahteva koji spada pod tačku 1 (a) ovog člana, opis imovine koja treba da bude konfiskovana, uključujući, u meri u kojoj je to moguće, lokaciju i, gde je to relevantno, procenjenu vrednost imovine i pregled činjenica na koje se oslanja država ugovornica koja upućuje zahtev koji je dovoljan da omogući državi ugovornici kojoj se upućuje zahtev da zatraži da se izda nalog shodno njenom unutrašnjem zakonodavstvu;

(b) u slučaju zahteva koji spada pod tačku 1 (b) ovog člana, zakonski prihvatljivu kopiju naloga o konfiskaciji na kojem se zasniva zahtev, a koji je izdala država ugovornica koja upućuje zahtev, pregled činjenica i podataka koje se odnose na to u kojoj meri se traži izvršenje naloga, izjavu u kojoj se navode mere koje je preduzela država ugovornica koja upućuje zahtev kako bi pružila odgovarajuće obaveštenje bona fide trećim stranama i obezbedila nesmetan postupak i izjavu da je nalog o konfiskaciji konačan;

(v) u slučaju zahteva koji spada pod tačku 2. ovog člana, pregled činjenica na koje se oslanja država ugovornica koja upućuje zahtev i opis traženih mera i, gde je raspoloživa, zakonski prihvatljivu kopiju naloga na kojem se zasniva zahtev.

4. Država ugovornica kojoj se upućuje zahtev donosi odluke ili preduzima mere predviđene u tačkama 1. i 2. ovog člana u skladu sa odredbama svog unutrašnjeg zakonodavstva i proceduralnim pravilima i u zavisnosti od njih ili bilo kakvim bilateralnim ili multilateralnim sporazumom ili aranžmanom koji je mogu obavezivati u odnosu na državu ugovornicu koja upućuje zahtev.

5. Svaka država ugovornica dostavlja generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija primerke svojih zakona i propisa kojima se reguliše primena ovog člana i obaveštava ga o eventualnim naknadnim izmenama tih zakona i propisa ili dostavlja njihov opis.

6. Ukoliko država ugovornica odluči da preduzimanje mera navedenih u tačka 1. i 2. ovog člana uslovi postojanjem odgovarajućeg ugovora, ta država ugovornica će smatrati ovu Konvenciju neophodnom i dovoljnom ugovornom osnovom.

7. Saradnja u okviru ovog člana može se takođe odbiti ili se privremene mere mogu ukinuti ukoliko država ugovornica kojoj se upućuje zahtev ne dobije dovoljne i blagovremene dokaze ili ukoliko je vrednost imovine minimalna.

8. Pre ukidanja bilo koje privremene mere preduzete shodno ovom članu, država ugovornica kojoj se upućuje zahtev će, gde god je to moguće, pružiti priliku državi ugovornici koja upućuje zahtev da iznese razloge u prilog produženja trajanja takve mere.

9. Odredbe ovog člana ne mogu se tumačiti tako da budu na štetu prava bona fide trećih strana.

Član 56. Posebna saradnja

Bez štete po svoje unutrašnje zakonodavstvo, svaka država ugovornica će nastojati da preduzme mere koje će joj omogućiti da, bez štete po vlastitu istragu, krivično gonjenje ili sudski postupak, dostavi nekoj drugoj državi ugovornici bez njenog prethodnog zahteva podatke o sredstvima koja potiču od krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom, kada smatra da bi otkrivanje takvih podataka moglo pomoći državi ugovornici koja ih primi u pokretanju ili sprovođenju istrage, krivičnog gonjenja ili sudskog postupka ili bi moglo dovesti do upućivanja zahteva te države ugovornice u okviru ovog Poglavlja Konvencije.

Član 57. Povraćaj i raspolaganje dobrima

1. Imovina koju država ugovornica konfiskuje shodno članu 31. ili članu 55. ove Konvencije se otuđuje, uključujući i vraćanjem prvobitnim legitimnim vlasnicima, shodno tački 3. ovog člana, od strane te države ugovornice u skladu sa odredbama ove Konvencije i njenim unutrašnjim zakonodavstvom.

2. Svaka država ugovornica će usvojiti takve zakonske i druge mere, u skladu sa osnovnim načelima svog unutrašnjeg zakonodavstva, koje mogu biti potrebne da se njenim nadležnim organima omogući da vrate konfiskovanu imovinu, kada postupaju po zahtevu neke druge države ugovornice, u skladu sa ovom Konvencijom, uzimajući u obzir prava bona fide trećih strana.

3. Država ugovornica kojoj se upućuje zahtev će, u skladu sa članom 46. i članom 55. ove Konvencije i tačkom 1. i 2. ovog člana:

(a) u slučaju pronevere javnih sredstava ili pranja proneverenih javnih sredstava kao što je navedeno u članu 17. i članu 23. ove Konvencije, kada je konfiskacija izvršena u skladu sa članom 55. i na osnovu konačne presude donete u državi ugovornici koja upućuje zahtev, što je uslov od kojeg država ugovornica kojoj se upućuje zahtev može odustati, vratiti konfiskovanu imovinu državi ugovornici koja upućuje zahtev;

(b) u slučaju sredstava koja potiču od bilo kog drugog krivičnog dela obuhvaćenog ovom Konvencijom, kada je konfiskacija izvršena u skladu sa članom 55. ove Konvencije i na osnovu konačne presude donete u državi ugovornici koja upućuje zahtev, što je uslov od kojeg država ugovornica kojoj se upućuje zahtev može odustati, vratiti konfiskovanu imovinu državi ugovornici koja upućuje zahtev, kada država ugovornica koja upućuje zahtev razumno uveri u svoje prvobitno vlasništvo nad takvom konfiskovanom imovinom državu ugovornicu kojoj se upućuje zahtev ili kada država ugovornica kojoj se upućuje zahtev prizna štetu pričinjenu državi ugovornici koja upućuje zahtev kao osnovu za vraćanje konfiskovane imovine;

(v) u svim drugim slučajevima, prioritarno razmotriti mogućnost vraćanja konfiskovane imovine državi ugovornici koja upućuje zahtev, vraćanje te imovine njenim prvobitnim vlasnicima ili nadoknade žrtvama kriminala.

4. Gde to odgovara, ukoliko države ugovornice ne odluče drugačije, država ugovornica kojoj se upućuje zahtev može odbiti razumne troškove nastale u vezi sa istragom, krivičnim gonjenjem ili sudskim postupkom koji su doveli do vraćanja ili otuđenja konfiskovane imovine shodno ovom članu.

5. Gde to odgovara, države ugovornice mogu takođe posebno razmotriti mogućnost zaključenja sporazuma ili međusobno prihvatljivih aranžmana za konačno regulisanje konfiskovane imovine, po principu od slučaja do slučaja.

Član 58.

Finansijska obaveštajna jedinica

Države ugovornice će saradivati jedna s drugom u cilju sprečavanja i borbe protiv transfera sredstava koja potiču od krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom, kao i u cilju unapređenja puteva i načina za povraćaj takvih sredstava i razmotriti u tom smislu mogućnost uspostavljanja finansijske obaveštajne jedinice koja bi bila odgovorna za prijem, analizu i dostavljanje izveštaja o sumnjivim finansijskim transakcijama nadležnim organima.

Član 59.

Bilateralni i multilateralni sporazumi i aranžmani

Države ugovornice će razmotriti mogućnost zaključenja bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili aranžmana u cilju unapređenja efikasnosti međunarodne saradnje koja će se uspostaviti shodno ovom Poglavlju Konvencije.

Poglavlje VI

Tehnička pomoć i razmena informacija

Član 60.

Obuka i tehnička pomoć

1. Svaka država ugovornica će, u meri u kojoj je to potrebno, pokretati, razraditi ili poboljšavati posebne programe obuke za svoje osoblje odgovorno za sprečavanje i borbu protiv korupcije. Takvi programi obuke mogu se, između ostalog, odnositi na sledeće oblasti:

(a) delotvorne mere za sprečavanje, otkrivanje, sprovođenje istrage, kažnjavanje i suzbijanje korupcije, uključujući korišćenje metoda prikupljanja podataka i vođenja istrage;

- (b) izgradnju kapaciteta za razvoj i planiranje strateške politike za borbu protiv korupcije;
- (v) obuku nadležnih organa u vezi sa pripremom zahteva za međusobnu pravnu pomoć koji ispunjavaju uslove ove Konvencije;
- (g) evaluaciju i jačanje ustanova, upravljanje u javnim službama i upravljanje finansijama, uključujući javne nabavke, kao i privatni sektor;
- (d) sprečavanje i suzbijanje transfera sredstava koja potiču od krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom i povraćaj tih sredstava;
- (đ) otkrivanje i zamrzavanje transfera sredstava koja potiču od krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom;
- (e) praćenje kretanja sredstava koja potiču od krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom, kao i metoda koji se koriste u transferu, prikrivanju ili kamufliranju tih sredstava;
- (ž) prikladne i efikasne zakonske i administrativne mehanizme i metode za lakše vraćanja sredstava koja potiču od krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom;
- (z) metode koji se koriste za zaštitu žrtava i svedoka koji saraduju sa sudskim organima; i
- (i) obuku vezanu za nacionalne i međunarodne propise i učenje stranih jezika.

2. Države ugovornice će, u skladu sa svojim kapacitetom, razmotriti mogućnost da jedna drugoj pruže tehničku pomoć u najvećoj mogućoj meri, posebno u korist zemalja u razvoju, u okviru svojih odgovarajućih planova i programa za borbu protiv korupcije, uključujući materijalnu podršku i obuku u oblastima pomenutim u tački 1. ovog člana, kao i obuku i pomoć i međusobnu razmenu odgovarajućeg iskustva i specijalističkih znanja, što će olakšati međunarodnu saradnju država ugovornica na planu izručenja i međusobne pravne pomoći.

3. Države ugovornice će u potrebnoj meri pojačati napore da maksimalno unaprede operativne aktivnosti i aktivnosti u pogledu obuke u međunarodnim i regionalnim organizacijama i u okviru relevantnih bilateralnih i multilateralnih sporazuma i aranžmana.

4. Države ugovornice će razmotriti mogućnost da, na zahtev, pruže pomoć jedna drugoj u pogledu evaluacije, izrade studija i istraživanja koja se odnose na vrste, uzroke, posledice i troškove korupcije u svojim zemljama, u cilju razvoja, uz učešće nadležnih organa i društva, strategija i akcionih planova za borbu protiv korupcije.

5. Da bi olakšale povraćaj sredstava koja potiču od krivičnih dela utvrđenih u skladu sa ovom Konvencijom, države ugovornice mogu saradivati u pogledu dostavljanja imena stručnjaka koji bi mogli pomoći u postizanju ovog cilja.

6. Države ugovornice će razmotriti mogućnost korišćenja subregionalnih, regionalnih i međunarodnih konferencija i seminara u cilju unapređenja saradnje i tehničke pomoći i podsticanja rasprave o problemima od zajedničkog interesa, uključujući posebne probleme i potrebe zemalja u razvoju i zemalja čije su privrede u tranziciji.

7. Države ugovornice će razmotriti mogućnost uspostavljanja mehanizama na dobrovoljnoj osnovi u cilju davanja finansijskog doprinosa naporima zemalja u razvoju i zemalja čije su privrede u tranziciji da primene ovu Konvenciju putem programa i projekata tehničke pomoći.

8. Svaka država ugovornica će razmotriti mogućnost davanja dobrovoljnih doprinosa Uredu Ujedinjenih nacija za borbu protiv droga i kriminala u svrhu podsticanja, preko tog Ureda, programa i projekata u zemljama u razvoju u cilju primene ove Konvencije.

Član 61.

Prikupljanje, razmena i analiza podataka o korupciji

1. Svaka država ugovornica će, u konsultaciji sa stručnjacima, razmotriti mogućnost analiziranja tendencija u vezi s korupcijom na svojoj teritoriji, kao i okolnosti u kojima se vrše krivična dela korupcije.

2. Države ugovornice će razmotriti mogućnost razrade i korišćenja zajedno, kao i putem međunarodnih i regionalnih organizacija, statističkih podataka i analitičke ekspertize vezane za korupciju i informacija u cilju razrade, koliko je to moguće, zajedničkih definicija, standarda i metodologija, kao i informacija o najboljim praksama za sprečavanje i borbu protiv korupcije.

3. Svaka država ugovornica će razmotriti mogućnost praćenja svoje politike i tekućih mera za borbu protiv korupcije i donošenja ocena o njihovoj delotvornosti i efikasnosti.

Član 62.

Ostale mere: primena Konvencije putem ekonomskog razvoja i tehničke pomoći

1. Države ugovornice će preduzeti mere koje vode optimalnoj primeni ove Konvencije u meri u kojoj je to moguće, putem međunarodne saradnje, uzimajući u obzir negativne efekte korupcije na društvo uopšte, naročito na održiv razvoj.

2. Države ugovornice će uložiti konkretne napore u meri u kojoj je to moguće i u koordinaciji jedna s drugom, kao i s međunarodnim i regionalnim organizacijama, u cilju:

(a) unapređenja saradnje na raznim nivoima sa zemljama u razvoju, kako bi ojačale njihov kapacitet za sprečavanje i borbu protiv korupcije;

(b) povećanja finansijske i materijalne pomoći za podršku naporima zemalja u razvoju usmerenim ka uspešnom sprečavanju i borbi protiv korupcije, kao i pružanju pomoći kako bi uspešno primenile ovu Konvenciju;

(v) pružanja tehničke pomoći zemljama u razvoju i zemljama čije su privrede u tranziciji kako bi im se pomoglo u zadovoljavanju njihovih potreba u pogledu primene ove Konvencije. U tom smislu države ugovornice će nastojati da daju adekvatne i redovne doprinose koji će se uplaćivati na poseban račun u tu svrhu u okviru mehanizma finansiranja Ujedinjenih nacija. Države ugovornice mogu takođe, u skladu sa svojim unutrašnjim zakonodavstvom i odredbama ove Konvencije, posebno razmotriti mogućnost uplate na taj račun izvesnog procenta novca ili odgovarajuće vrednosti sredstava stečenih od kriminala ili imovine konfiskovane u skladu sa odredbama ove Konvencije;

(g) ohrabrenja ili ubeđivanja drugih država odnosno finansijskih institucija da im se pridruže u njihovim naporima u skladu sa ovim članom, naročito putem obezbeđenja većeg broja programa obuke i savremene opreme namenjene zemljama u razvoju kako bi im se pomoglo u ostvarivanju ciljeva ove Konvencije.

3. U meri u kojoj je to moguće ove mere neće biti na štetu postojećih obaveza u pogledu pomoći inostranstvu ili drugih aranžmana o finansijskoj saradnji na bilateralnom, regionalnom ili međunarodnom nivou.

4. Države ugovornice mogu zaključiti bilateralne ili multilateralne sporazume ili aranžmane o materijalnoj i logističkoj pomoći, uzimajući u obzir finansijske aranžmane neophodne da bi sredstva

međunarodne saradnje predviđena ovom Konvencijom bila delotvorna, kao i za sprečavanje, otkrivanje i suzbijanje korupcije.

Poglavlje VII **Mehanizmi primene**

Član 63.

Konferencija država ugovornica Konvencije

1. Ovim se uspostavlja Konferencija država ugovornica Konvencije u cilju poboljšanja kapaciteta i saradnje država ugovornica radi ostvarenja ciljeva izloženih u ovoj Konvenciji, kao i unapređenja i revizije njene primene.

2. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija saziva Konferenciju država ugovornica najkasnije godinu dana posle stupanja Konvencije na snagu. Nakon toga, redovni sastanci Konferencije država ugovornica će se održavati u skladu s poslovnikom koji usvoji Konferencija.

3. Konferencija država ugovornica će usvojiti poslovnik i pravila kojima se reguliše odvijanje aktivnosti navedenih u ovom članu, uključujući pravila koja se odnose na prijem i učešće posmatrača, kao i na pokrivanje troškova koji nastanu zbog obavljanja tih aktivnosti.

4. Konferencija država ugovornica će postići dogovor o aktivnostima, procedurama i metodima rada na ostvarenju ciljeva iz tačke 1. ovog člana, uključujući:

(a) olakšavanje aktivnosti od strane država ugovornica iz člana 60. i člana 62. i Poglavlja II do V ove Konvencije, uključujući podsticanjem davanja dobrovoljnih doprinosa;

(b) olakšavanje razmene informacija među državama ugovornicama o strukturi i trendovima korupcije i o uspešnim praksama za sprečavanje i borbu protiv nje, te za vraćanje sredstava stečenih od kriminala, objavljivanjem, između ostalog, relevantnih informacija kao što je pomenuto ovom članu;

(v) saradnju s odgovarajućim međunarodnim i regionalnim organizacijama i mehanizmima i nevladinim organizacijama;

(g) pravilno korišćenje relevantnih informacija koje su pripremili drugi međunarodni i regionalni mehanizmi za sprečavanje i borbu protiv korupcije kako bi se izbeglo nepotrebno dupliranje rada;

(d) povremenu reviziju primene ove Konvencije od strane država ugovornica;

(d) davanje preporuka za poboljšanje ove Konvencije i njene primene;

(e) konstatovanje potreba država ugovornica u tehničkoj pomoći vezanoj za primenu ove Konvencije i davanje preporuka o eventualnoj akciji koju može smatrati potrebnom u tom pogledu.

5. Za svrhe tačke 4. ovog člana, Konferencija država ugovornica će steći potrebna znanja o merama koje su preduzele države ugovornice u primeni ove Konvencije i teškoćama na koje su u tome naišle, putem informacija koje će one pružiti i dopunskih mehanizama koje Konferencija država ugovornica može uspostaviti.

6. Svaka država ugovornica će Konferenciji država ugovornica pružiti informacije o svojim programima, planovima i praksama, kao i o zakonskim i administrativnim merama u cilju primene ove Konvencije, u skladu sa zahtevima Konferencije država ugovornica. Konferencija država ugovornica će ispitati najefikasniji način primanja informacija i postupanja po njima, uključujući, između ostalog, informacije primljene od država ugovornica i nadležnih međunarodnih organizacija. Mogu se takode uzeti

u obzir prilozi primljeni od relevantnih nevladinih organizacija koje su propisno akreditovane u skladu s procedurama o kojima će odlučiti Konferencija država ugovornica.

7. Shodno tačkama 4. do 6. ovog člana, Konferencija država ugovornica će, ukoliko to smatra potrebnim, uspostaviti podesan mehanizam ili telo za pružanje pomoći u cilju uspešne primene Konvencije.

Član 64. Sekretarijat

1. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija će Konferenciji država ugovornica ove Konvencije obezbediti potrebne usluge sekretarijata.

2. Sekretarijat će:

(a) pomagati Konferenciji država ugovornica u obavljanju aktivnosti pomenutih u članu 63. ove Konvencije i vršiti pripreme i pružati potrebne usluge prilikom zasedanja Konferencije država ugovornica;

(b) na zahtev, pomagati državama ugovornicama u pružanju informacija Konferenciji država ugovornica kao što je predviđeno u članu 63, tačke 5. i 6. ove Konvencije; i

(v) obezbediti potrebnu koordinaciju sa sekretarijatima odgovarajućih međunarodnih i regionalnih organizacija.

Poglavlje VIII Konačne odredbe

Član 65. Primena Konvencije

1. Svaka država ugovornica će preduzeti neophodne mere, uključujući zakonske i upravne mere, u skladu sa osnovnim načelima svog unutrašnjeg zakonodavstva, kako bi obezbedila ispunjavanje obaveza iz ove Konvencije.

2. Svaka država ugovornica može usvojiti strože i striktnije mere od onih predviđenih ovom Konvencijom u cilju sprečavanja i borbe protiv korupcije.

Član 66. Rešavanje sporova

1. Države ugovornice će nastojati da sporove koji se odnose na tumačenje i primenu ove Konvencije reše pregovorima.

2. Eventualni spor između dve ili više država ugovornica koji se odnosi na tumačenje ili primenu ove Konvencije koji se ne može rešiti pregovorima u razumnom roku podnosi se na arbitražu na zahtev jedne od tih država ugovornica. Ukoliko, nakon šest meseci od datuma zahteva za arbitražu, te države ugovornice nisu u stanju da se dogovore o organizaciji arbitraže, bilo koja od tih država ugovornica može podneti spor Međunarodnom sudu pravde putem zahteva u skladu sa Statutom Suda.

3. Svaka država ugovornica može prilikom potpisivanja, ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja ovoj Konvenciji, izjaviti da ne smatra da je obavezuje tačka 2. ovog člana. Druge države ugovornice neće obavezivati tačka 2. ovog člana u odnosu na bilo koju državu ugovornicu koja je izrazila takvu rezervu.

4. Svaka država ugovornica koja je izrazila rezervu u skladu s tačkom 3. ovog člana može u svako doba povući tu rezervu obaveštavanjem generalnog sekretara Ujedinjenih nacija u tom smislu.

Član 67.

Potpisivanje, ratifikacija, prihvatanje, odobrenje i pristupanje

1. Ova Konvencija je otvorena svim državama za potpisivanje od 9. do 11. decembra 2003. godine u Meridi, Meksiko, a nakon toga u sedištu Ujedinjenih nacija u Njujorku do 9. decembra 2005. godine.

2. Ova Konvencija je takođe otvorena za potpisivanje regionalnim organizacijama za ekonomsku integraciju pod uslovom da je bar jedna država članica takve organizacije potpisala ovu Konvenciju u skladu s tačkom 1. ovog člana.

3. Ova Konvencija podleže ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju. Instrumenti o ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju deponuju se kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija. Organizacija za regionalnu ekonomsku integraciju može deponovati svoje instrumente o ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju ukoliko je to učinila bar jedna njena država članica. U instrumentima o ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju ta organizacija će navesti do koje mere je nadležna u odnosu na pitanja koja se regulišu ovom Konvencijom. Ta organizacija takođe obaveštava depozitara o svakoj eventualnoj promeni u pogledu obima njene nadležnosti.

4. Ova Konvencija je otvorena za pristupanje bilo kojoj državi ili regionalnoj organizaciji za ekonomsku integraciju čija je bar jedna država članica postala članica ove Konvencije. Instrumenti o pristupanju deponuju se kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija. Prilikom pristupanja regionalna organizacija za ekonomsku integraciju izjavljuje u kojoj meri sebe smatra nadležnom u odnosu na pitanja koja se regulišu ovom Konvencijom. Ta organizacija takođe obaveštava depozitara o svakoj eventualnoj promeni u pogledu obima svoje nadležnosti.

Član 68.

Stupanje na snagu

1. Ova Konvencija stupa na snagu devedesetog dana nakon datuma deponovanja tridesetog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, odobrenju ili pristupanju. Za svrhe ove tačke eventualni instrument koji deponuje regionalna organizacija za ekonomsku integraciju ne smatra se kao dodatni instrument uz one koje su deponovale države članice te organizacije.

2. Za svaku državu ili regionalnu organizaciju za ekonomsku integraciju koja ratifikuje, prihvati, odobri ili pristupi ovoj Konvenciji nakon deponovanja tridesetog instrumenta u tom smislu, ova Konvencija stupa na snagu tridesetog dana nakon datuma deponovanja odgovarajućeg instrumenta te države ili organizacije ili na dan stupanja ove Konvencije na snagu shodno tački 1. ovog člana u zavisnosti od toga koji je od ta dva datuma kasniji.

Član 69.

Izmene i dopune

1. Po isteku pet godina od stupanja ove Konvencije na snagu, država ugovornica može predložiti izmenu ili dopunu Konvencije i dostaviti je generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija, koji nakon toga obaveštava države ugovornice i Konferenciju država ugovornica o predloženoj izmeni i dopuni u cilju razmatranja i donošenja odluke o predlogu. Konferencija država ugovornica će uložiti sve napore za postizanje konsenzusa o svakoj izmeni i dopuni. Ukoliko svi naponi za postizanje konsenzusa budu iscrpljeni, a ne postigne se dogovor, za usvajanje takve izmene i dopune biće potrebna, u krajnjem slučaju, dvotrećinska većina glasova država ugovornica koje prisustvuju sastanku i koje glasaju.

2. Regionalne organizacije za ekonomsku integraciju koriste svoje pravo glasa iz ovog člana, kada je reč o pitanjima za koja su nadležne, u onom broju koji je jednak broju njihovih država članica koje su i članice ove Konvencije. Te organizacije neće koristiti svoje pravo glasa ukoliko njihove države članice ne koriste svoje pravo glasa i obratno.

3. Izmena i dopuna koja se usvoji u skladu s tačkom 1. ovog člana podleže ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju država ugovornica.

4. Izmena i dopuna koja se usvoji u skladu s tačkom 1. ovog člana stupa na snagu u odnosu na državu ugovornicu nakon devedeset dana od datuma deponovanja instrumenata o ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju te izmene i dopune kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

5. Po stupanju na snagu, izmena i dopuna postaje obavezna za države ugovornice koje su u tom smislu izrazile svoju saglasnost. Ostale države ugovornice i dalje obavezuju odredbe ove Konvencije i eventualne ranije izmene i dopune koje su te države ugovornice ratifikovale, prihvatile ili odobrile.

Član 70. Otkazivanje

1. Država ugovornica može otkazati ovu Konvenciju pismenim obaveštenjem generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija. Otkazivanje stupa na snagu nakon godinu dana, računajući od datuma kada generalni sekretar primi obaveštenje.

2. Regionalna organizacija za ekonomsku integraciju prestaje da bude članica ove Konvencije kada je sve njene države članice otkazu.

Član 71. Depozitar i jezici Konvencije

1. Za depozitara ove Konvencije određen je generalni sekretar Ujedinjenih nacija.

2. Original ove Konvencije, čiji su tekstovi na arapskom, engleskom, francuskom, kineskom, ruskom i španskom jeziku podjednako verodostojni, deponovaće se kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

U POTVRDU ČEGA su dole potpisani opunomoćenici, propisno ovlašćeni u tu svrhu od strane svojih Vlada, potpisali ovu Konvenciju.